

Patrik Engellau:

Halvera arbetsgivaravgiften

SIDAN 8

Städfirma vann mot Malmö stad

SIDAN 13

FMV dömt för olaglig upphandling

SIDAN 15

Alf Svensson:

"Jag är maktlysten"

SIDAN 19

Så löser man problemet med ohälsan

SIDAN 21

Niklas Nordström:

"Mer jävlar anamma"

SIDAN 25

STEFAN GRUDIN/TRYGG TRADITION

FOTO: FREDRIK SANDBERG/SCANPIX

4 oktober 20 år:

Vi förvaltar arvet

SIDAN 4

LEDARE	03
Förbättra företagarklimatet	
4 OKTOBER	04-09
Kampanj med nytt innehåll	
Företagarna måste höras	
Vad bör göras åt företagarklimatet?	
- vad tycker företagarna och riksdagsledamöterna?	
Årets 4 oktober profil	
Så här vill 4 oktober uppfylla företagarnas önskemål	
Opinionsundersökning om företagarklimatet	
KRÖNIKA	10
"Rätt sorts entreprenörer?"	
Tove Lifvendahl	
KONKURRENSKOMMISSIONEN	11-15
Uppdrag att granska	
Tveksamma affärer från norr till söder	
OECD i möte med Konkurrenskommissionen	
Strömsund förbättrar upphandlingar	
Stådfirma vann mot Malmö stad	
Kommissionen spar hundratals miljoner åt skattebetalarna	
FMV dömt för olaglig miljonupphandling	
15 ÅR MED DEN NYA VÄLFÄRDEN	16-17
Intervju med G. Rune Berggren och Patrik Engellau	
KRÖNIKA	18
"Fördelen med skattekrånglet"	
Peter Wolodarski	
PERSPEKTIV	19
"Näringslivet får inte tystna"	
Alf Svensson	
HÄLSOPENG	20-21
Bättre och billigare sjukvård	
Hur löser man problemet med sjukfrånvaron?	
KRÖNIKA	23
"När Jan Stenbeck mötte jante"	
Viveca Ax:son Jonson	
KRÖNIKA	25
"Mer jävlar anamma"	
Niklas Nordström	
EFTER EMU-VALET	27
"Unik chans för ny företagarpolitik"	
Olle Wästberg	
FÖRETAGARPARLAMENTET	29
Nytt debattforum för företagare och politiker	
FÖRETAGAROMBUDSMANNEN	30-31
Färghandlare fick böta 15 000	
"Vi engagerar oss i företagarnas problem"	
SISTA SIDAN	32
Fredrik Reinfeldt:	
Företagarfrågorna måste upp på dagordningen!	
REDAKTION	
Ansvarig utgivare: Patrik Engellau	
Adress: 4 oktober för entreprenörskap/Den Nya Valfärden	
Box 5625, 114 86 Stockholm	
Besöksadress: Danderydsgatan 10	
Telefon: 08-545 038 10	
Fax: 08-611 35 62	
e-mail: info@dnv.se	
hemsida: www.dnv.se	

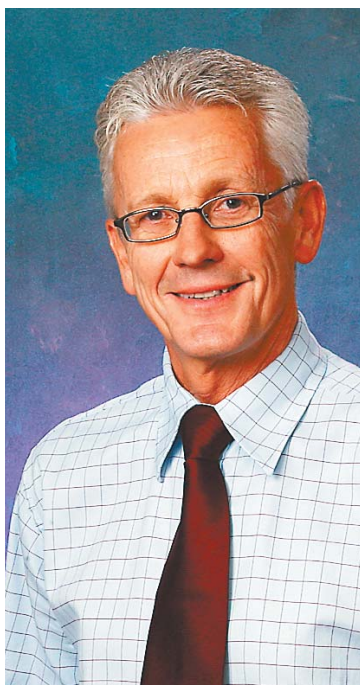

TIDNINGEN DU HÅLLER I HANDEN ges ut av 4 oktober för entreprenörskap. Det är en verksamhet inom ramen för Stiftelsen Den Nya Valfärden. Sedan starten 1988 har Den Nya Valfärden varit en opinionsbildande tankesmedja som är oberoende av partipolitik och intresseorganisationer. Under de senaste femton åren har vi presenterat konkreta förslag för ett företagervänligare Sverige och en

ny välfärd där medborgarna bestämmer mer själva. För en företagare finns det mycket att uppröras över. Vår röst behövs. Vi säger halvera arbetsgivaravgiften, slopa fåmansbolagsreglerna och förbättra företagarklimatet. Allt fler inser att det inte hjälper att knyta näven i byxfickan. Någon måste ta tag i saken. Det gör vi - med god hjälp från Sveriges företagare!

Hallå där...

...Jan Falk, vd för Den Nya Valfärden Företagarkontakt AB

DU OCH SÄLJORGANISATIONEN har varje år telefonkontakt med cirka 150 000 företagare.

Vad är det som engagerar företagarna mest just nu?

– Den i särklass viktigaste frågan är en sänkning av arbetsgivaravgiften. Orsaken är kanske att arbetsgivaravgiften är en av de högsta i Europa. Något som går ut över vår konkurrenskraft. Därefter kommer frågan om den tredje sjuklöneveckan, även den har väckt mycket ilska.

Om Göran Persson och regeringen lagt lika mycket kraft på arbetsgivaravgiften, 3:12-reglerna och dubbelbeskattningen som de lagt på EMU-valet, då skulle vi ha haft ett bra företagarklimat i Sverige. Det skulle gynna svensk ekonomi mer än en ny valuta.

Hur kan 4 oktober för entreprenörskap hjälpa till att skapa ett bättre företagarklimat?

Precis som vi har gjort hittills. Vi jobbar vidare med att ta fram nya förslag till hur företagarklimatet i Sverige kan för-

STEFAN GRUDIN/LÄTTLÄST

FOTO: CLAUS GERTSEN/SCANPIX

bättras. Vi fortsätter med lobbyverksamhet och opinionsbildning.

Hur gör man om man vill stödja 4 oktober för entreprenörskap?

Det enklaste är att ringa till något av våra försäljningskontor (Örebro 019-13 02 80, Arboga, 0589-59 01 00, Söderhamn 0270-124 95, Nora 0587-135 50).

Har tonläget bland företagare förändrats de senaste åren?

– Uppgiftenheten har ökat. Allt fler fö-

retagare tycker inte att det är någon idé att engagera sig. De har givit upp tanken på att det går att förändra klimatet för företagare i Sverige. Istället talar de om att sälja verksamheten, eller flytta den utomlands. Därför är vår uppgift ännu viktigare.

Till sist: vad önskar du dig mest just nu?

– Att vår fortsatta expansion kan fortsätta och att vår verksamhet för ett bättre företagarklimat i Sverige kan bli allt starkare.

Förbättra företagarklimatet

För tjuo år sedan genomfördes 4 oktober-demonstrationen. Med den lyckades Sveriges företagare i praktiken stoppa socialiseringsshotet från löntagarfonderna. Det kan man lära sig något av.

Under det senaste året har ett antal företagare i samarbete med Den Nya Valfärden åstadkommit en visserligen mindre storslagen, men ändå inte obetydlig framgång, nämligen att få stopp på den Pomperipossa-skatt som i vissa fall gav skatt på reaförluster för företagare. Det kan man också lära sig något av.

Det går kort sagt att påverka politiken. Men fem förut-sättningar måste vara på plats.

1. Företagarnas önskemål ska ha allmänt stöd

Inga andra än ett litet antal inflytelserika socialister gillade tanken på löntagarfonder. Svenska folket var rätt kallsinnigt till idén. Socialdemokraterna var splittrade. Minns finansminister Feldts vers: "Löntagarfonder är ett jävla skit, men nu har vi baxat dem ändå hit!"

Samma sak i Pomperipossa-fallet. Skatten på reaförluster var ett lagtekniskt olycksfall i arbetet. Ingen hade räknat med att börsen kunde gå ned och att reglerna kunde få denna effekt. Det var bara finansminister Ringholm och finansdepartementet som halsstarrigt insisterade på att förlustskatten skulle tas ut.

Vilka av dagens företagarkrav har allmänt stöd? "Ett bättre företagarklimat" har det definitivt, verkar det. Bara en fjärdedel av medborgarna anser att företagarklimatet är gynnsamt. Svenska folket vet att vi långtifrån har det "företagarklimat i världsklass" som regeringen lovat oss.

2. Man ska veta vad man vill

Önskemålet måste vara distinkt och begripligt. Att inte införa löntagarfonder var ett bra krav eftersom det inte gick att tolka på så många olika sätt. Att ta bort Pomperipossa-skatten var, märkvärdigt nog, mer diffus eftersom helt olika lagtekniska lösningar kunde presenteras (och mycket riktigt uppstod konflikter som hade kunnat stjälpas hela lasset när ärendet drogs i skatteutskottet).

Kravet på ett bättre företagarklimat är en rysare. Det kan tolkas på hur många sätt som helst och utlösa bråk bland kravställarna själva. En slutsats av detta är att vårt lands företagare och företagargrupper borde ena sig om en konkret kravlista. Här brister det. Det finns för mycket sekterism bland företagarna och deras vänner.

3. Företagarna måste engagera sig själva

4 oktober-demonstrationen var Sveriges största genom tiderna. Över 100 000 företagare och andra medborgare manifesterade sin uppfattning genom ett personligt engagemang. Sådant gör intryck. Hundra protestsamtal från levande företagare har större kraft än ett remissvar från en företagargrupp eller någon sorts expertutlåtande. Det är inget fel på oss företagargrupper, men utan företagarnas egna insatser, i varje fall då och då, kan vi inte åstadkomma så mycket. Det kallas för demokrati: det är de potentiella rösterna som räknas.

Just detta var alldeles tydligt under Pomperipossa-kampanjen. Att ett tillräckligt antal av skatteutskottets ledamöter tänkte på frågan berodde på att de lyssnat på drabbade företagares egna vittnesmål. Experter och ombud kan alltid ifrågasättas, men levande, otvetydiga exempel på felaktigheter går inte att vederlägga. Exemplet är oemotståndligt.

Lika lite som andra kan företagarna köpa sig den poli-

tik de vill ha. Det räcker inte att betala några tusenlappar om året till en organisation; det krävs personligt engagemang dessutom. Det är som på femtonhundratalet, när folk trodde att de kunde köpa sig en säker passage till himlen genom att betala avlat. Men det gick inte, sa Luther, visst ska ni betala till kyrkan, men ni måste anstränga er lite själva också.

4. Ett antal politiker måste driva frågan med kraft

Besluten fattas av valda församlingar och om företagarnas krav ska kunna få genomslag måste det finnas ett antal engagerade ledamöter i dessa församlingar. När det gällde löntagarfonderna ställde en praktiskt taget enig borgerlighet upp. I Pomperipossa-fallet var det två ledamöter av skatteutskottet – från olika politiska läger – som hängivet och beslutsamt ansträngde sig för att få bort de anstötliga paragraferna.

Sådant personligt engagemang från de valda ombudens sida har knappast demonstrerats när det gäller övriga företagarkrav. Visst vill många riksdagsledamöter förbättra företagarklimatet, men den heta glöd och det tydliga ledarskap som behövs finns inte. Hönsens väl verkar vara en större fråga än företagarnas väl. Men det beror nog snarare på att burstorleken är en enklare fråga än företagarklimatet än på att majoriteten av ledamöterna skulle ha orimliga värderingar. Företagarklimatet står, trots allt skenligt prat, helt enkelt inte riktigt på nationens dagordning.

5. Någon måste ta initiativet

Alla företagare vet att inget går av sig själv. Någon måste göra det. Entreprenörskap är att ta initiativ. Det gäller även den politiska påverkansprocessen.

4 oktober-demonstrationen startades av företagaren Gunnar Randholm och hans kollegor i Handelskammaren i Jönköping. Snart grep andra företagargrupper in och gjorde jätteinsatser för saken, särskilt dåvarande SAF. I Pomperipossa-fallet var det Den Nya Valfärden som samlade en del av de drabbade företagarna och hjälpte dem att driva kampanjen mot den absurda förlustskatten.

Nu handlar det om initiativ för ett bättre företagarklimat i allmänhet. Frågan måste upp på dagordningen. Järnet är varmt. Allmänhetens stöd finns där. Företagarna är villiga att engagera sig, bara det finns något att låta engagemanget fästa sig vid, det visar inte minst Gnosjö-upproret. Tillräckligt många politiker från olika partier inser fördelarna för nationen och för sig själva med en trovärdig politik som lyfter Sverige.

Det är bara att formulera den politiken och att gå till val på den. Omöjligt? Det är vad entreprenörer ofta får höra om sina projekt innan de startar. Svårt? Visst. Men om ingen försökt göra svåra saker hade vi fortfarande levt på stenåldern.

"Hönsens väl verkar vara en större fråga än företagarnas väl."

Patrik Engellau

PATRIK ENGELLAU
Ordförande i
Den Nya Valfärden

FOTO: JAJJA ÖSTRÖM/BAGENS BILD

4 oktober
för entreprenörskap 2003

FÖR 20 ÅR SEDAN GENOMFÖRDES den största demonstrationen i Sveriges historia, möjligtvis med undantag för bondetåget 1914. Precis före industrisemestern hade regeringen lämnat ett förslag om löntagarfonder till riksdagen. Tidpunkten var uppenbarligen vald för att undvika uppmärksamhet. Med den politiska oppositionen på semester räknade regeringen med lite motstånd. Men reaktionen uteblev inte, tvärtom blåste det

upp till full storm under sommaren. En storm som kulminerade den 4 oktober i Stockholm. Sveriges företagare sa ifrån, och gjorde det med besked. Tisdagen den 4 oktober 1983 samlades 125 000 personer från hela landet och tågade mot Riksdagen för att få stopp på förslaget om löntagarfonder. Ett manifest överlämnades till talmanen Bengtsson samt de borgerliga partiledarna Adelson, Westerberg och Fälldin. Statsminister

Palme gillade inte demonstrationen och höll sig borta. Något brett folkligt stöd för tanken på att socialisera Sverige fanns ej, inte ens i det socialdemokratiska partiet. Finansminister Kjell-Olof Feldt var måttligt entusiastisk. När riksdagen skulle rösta om fonderna skrev han på en liten lapp som zoomades in av en TV-kamera: "Löntagarfonder är ett jävla skit, men nu har vi baxat dom ända hit."

4 oktober - kampanj med nytt innehåll

En av dem som var intensivt engagerad i kampen mot löntagarfonderna var Sture Eskilsson. Han var direktör och informationschef på SAF och satt bland annat i 4 oktober-kommittén.

Hur var stämningen i demonstrationen?

– Den var mycket speciell. Det som var intressant var att det var ett vredesutbrott samtidigt som det var en uppsluppen stämning. En upprymd stämning, folk gillade att visa vad de tyckte.

Vilken betydelse fick 4 oktober-demonstrationen?

– Det som hände var att de borgerliga partierna fick ökat självförtroende. Händelsen var lika viktig som debatten mellan Ohlin och Erlander 1948. Båda händelserna visade att det inte fanns en opinion för att socialisera Sverige.

Löntagarfonderna var ett 80-talsproblem som den borgerliga regeringen avskaffade i början av 90-talet. Men kampen för ett bättre företagarklimat i Sverige fortsätter. Stiftelsen Den Nya Valfärden har drivit kampanjen 4 oktober för entreprenörskap i drygt tio år.

PATRIK ENGELLAU ÄR ORDFÖRANDE i Den Nya Valfärden och leder 4 oktober för entreprenörskap.

Kämpar ni fortfarande mot löntagarfonder?

– (Skratt) Nej, nej, löntagarfonderna är borta. Om de mot allt vett och förstånd skulle dyka upp igen kommer vi att bekämpa dem med näbbar och klor. Det var så här: 4 oktober-kampanjen låg i träda under flera år. Vi tog över stafettpinen från de organisationer som drivit kampanjen tidigare med deras goda minne. Under de senaste tio åren har vi fyllt den med ett helt nytt innehåll. Löntagarfonder var en 80-talsgrej, nu handlar det om ett bättre företagarklimat.

ENGELLAU BESKRIVER hur de i kampanjen 4 oktober för entreprenörskap arbetar för ett bättre företagarklimat. Det finns flera faktorer som förhindrar en sund utveckling av företagen i Sverige, till exempel de höga arbetsgivaravgifterna, bristande konkurrens, 3:12-reglerna och den tredje sjuklöneveckan. I jämförelse med andra liknande länder finns det väldigt få företag i Sverige.

För att ta temperaturen på hur svenska folket ser på företagande gör 4 oktober för entreprenörskap regelbundet TEMO-undersökningar.

– Vi mäter hur svenska folket uppfattar företagarklimatet ett par gånger per år. Och under de senaste fem åren har det varit en långsamt neråtgående trend. Idag anser bara en av fem svenskar att företagarklimatet är bra. Den trenden måste vända. Vi är inte nöjda förrän femtio procent anser att det råder ett bra näringslivsklimat i Sverige.

Varför mäter ni folkets inställning till företagande på samma sätt som man mäter partisympatier? Företagarklimatet är väl ingenting man röstar om?

– Svenska folkets inställning till företagande är mycket viktig eftersom det är där de nya företagarna finns. Om folk i allmänhet tror att det är ett elände att driva eget kommer väldigt få våga försöka. Det är ungefär som med seglare som har hört på väderleksrapporten att det ska bli storm, de ger sig inte ut på havet utan ligger kvar i hamn.

Sture Eskilsson uppskattar det arbete som idag utförs i 4 oktober för entreprenörskap.

– Det gläder mig att Den Nya Valfärden håller 4 oktober-andan levande. Det behövs en opinionsbildning för fri företagsamhet utöver den som partierna bedriver. De ägnar gärna sig åt kakans fördelning, men glömmer alltför lätt både recept och bakning.

"Det gläder mig att Den Nya Valfärden håller 4 oktober-andan levande."

Sture Eskilsson.

”Företagarna måste höras!”

En av de 24 framstående företagare som den 4 oktober 1983 undertecknat manifestet till partiledarna var Jens Spendrup.

Jens Spendrup är vd i Spendrups Bryggeri AB sedan 27 år och styrelseledamot i Svenskt Näringsliv, Stiftelsen Fritt Näringsliv och Livsmedelsindustrierna. Därtill är han vice ordförande i Svenska Bryggareföreningen. Här samtalar han med Patrik Engellau.

Patrik Engellau: Många betraktar 4 oktober-demonstrationen som en vändpunkt i svensk historia. Det blev visserligen löntagarfonder, men i urvattnad form, och det kom inga mer socialiseringsförslag. Håller du med, Jens?

Jens Spendrup: Absolut. Jag minns den kalla och obehagliga tiden när det var fult att vara företagare. I skolan vågade jag inte säga att pappa var direktör. Och under min livstid har jag fått uppleva två, tre statliga utredningar om att socialisera bryggeribranschen. För oss var socialiseringshotet verklighet. När vi i början av åttiotalet lanserade ett öl som hette Spendrups la vi namnrätten i ett separat bolag för att de inte skulle ta vårt namn om de tog bryggeriet.

Framför allt är det andan och klimatet som ändrats. På sjuttioalet var det ingen som ville bli företagare.

Tiderna har förändrats

Patrik: Det minns jag också. När jag gick på Handelshögskolan på sextioalet var företagande absolut inget alternativ för eleverna. Utbildningen var helt inriktad på att producera ledare till storindustrin och staten. Men nu undervisas det i entreprenörskap.

Jens: Det är en hel del annat som har hänt också. Vi har gått med i EU, pengar kan flyttas över gränserna, vi har en fristående riksbank, inflationen är inte längre ett allvarligt hot...

Patrik: ...det talas inte längre om att förbjuda parabolantennar, det finns inte längre något monopoltelevärk som äger alla telefoner, man hör knappt någon argumentera för att hemmabaket egentligen är en sorts skattefusk...

Jens: ...så visst var demonstrationen en vändpunkt! I varje fall har det inte kommit så många tokiga förslag efter marschen. Jag rådde läsa en bok av Olof Palme häromveckan. Den hette ”Politik är att vilja”. Det var skrämmande läsning. Han trodde han kunde göra precis som han ville med samhället och människorna och hade total oförståelse för näringslivets och entreprenörskapets betydelse. Sådant ser man inte längre.

Politikens eftersläpning

Patrik: Men det finns en annan bild också. Under de senaste tre årtiondena har skatterna ökat och Sverige backat i välbästandet och juttjon vet om inte känner sig mer uppgivna och/eller ilska nu än någonsin...

Jens: Det är sant. När jag läste nationalekonomi på universitetet för 35 år sedan var skattetrycket ungefär 33 procent. Nu ligger det 20 procentenheter högre. Och Sverige har sjunkit från fjärde till sjuttonde plats i BNP-ligan.

Jag tror att det finns ett slags eftersläpning i poli-

Jens Spendrup.

tiken. Hos många politiker finns fortfarande en allvarlig brist på förståelse för hur välbästand uppstår. Ibland får jag en känsla av att det kloka som gjorts i politiken inte är resultatet av en medveten och upplyst politisk vilja, utan har tvingats fram av omständigheterna och utvecklingen. Utvecklingen drar politikerna baklänges in i framtiden.

I vår omvärld och i medborgarnas sinnen har den gamla strävan efter kollektivism bytts ut mot insikter om individualismens fördelar. Men politiken släpar efter.

Patrik: Vad säger du mot den bakgrunden om det här med att arbetsgivarna tvingas betala tre veckors sjuklön i stället för två?

Jens: Man kan inte annat än bli upprörd över regeringens fräckhet. Den har skapat en sjukfrånvaro som växer den över huvudet och så försöker den lösa problemet genom att lämpa över det på företagarna. Det är en krigsförklaring från regeringen mot svenska företagare.

Behov av reformer

Patrik: När tror du det blir något slut på politikens eftersläpning? Hur länge tål Sverige att det drivs en politik som hämmar tillväxt, utveckling och välbästand?

Jens: Det måste komma en vändning. Det stora problemet är att företagandet är otillräckligt. Folk vill helt enkelt inte bli företagare. Näringslivet är som all annan levande materia. Företag föds och företag dör. Om det inte föds tillräckligt med företag får man så småningom problem.

På skatteområdet går det åt fel håll. Ett exempel är det här med tredje sjuklöneveckan. Det är ju i verkligheten bara en skattehöjning för företagarna. Här måste det göras något. Fåmansbolagsreglerna är ett annat exempel. De är ett tydligt tecken på att allt inte blivit bättre. Förmögenhetsskatten och arvsskatten är skadliga för utvecklingen, inte minst för att de dränerar människor på pengar som till stor

del hade kunnat användas som riskkapital i nya företag.

Och boendeskatteerna måste sänkas av anständighetsskäl. Även om bara en enda människa tvingats bort från sitt hus av villaskatten hade det varit ovärdigt ett anständigt samhälle.

Nya företagare

Patrik: Du har rätt i att folk nog inte vill bli företagare. Undersökningar som Den Nya Valfärden gjort visar att det bara är högsten fjärdedel av svenskarna som tycker att företagarklimatet är gynnsamt. Om det är kallt och otäcktväder drar man sig för att gå ut och det måste vara likadant med företagandet. Om man inte tycker klimatet verkar gynnsamt låter man bli att bli företagare.

Jens: Låt mig ge ett exempel. Sverige behöver fler högteknologiska företag. Det betyder att en viss person först måste skaffa sig en hög utbildning och sedan hitta på något och därefter bygga ett företag kring innovationen. Men här är riskerna ovanligt stora i Sverige. För det första är det riskabelt med utbildning. Man vet inte om den lönar sig. Och sedan är det ovanligt riskabelt att driva företag. Den ena risken multipliceras med den andra och konsekvensen blir att vi blir utan just de nya företag vi skulle behöva.

Patrik: Vad kan företagarna göra?

Jens: Vi kan göra våra röster hörda! Även på den punkten var 4 oktober-demonstrationen en vändpunkt. Dessförinnan höll sig näringslivet tyst. Företagare skulle inte prata. Men det har blivit ändring på det under ledare som Curt Nicolin och Ulf Laurin. Nu är det snarast så att vi i näringslivet formulerar problemen...

Patrik: ...och lösningarna?

Jens: Dem har vi också. Och tidsnog kommer de att tas till vara.

Åsa Torstensson: Få myndigheter att förändra attityden gentemot företagare. Kraftig minskning av regelsystemen. Ta bort 3:12-reglerna. Slopa arvs- och gåvoskatten.

Anna Grönlund: Förändra skatteregler som förhindrar generationsskiften. Reformera fåmansbolagsbeskattningen. Slopa förmögenhetsskatten.

Maria Larsson: Underlätta generationsskiften. Beskatta inte det kapital som är bundet i lokaler och maskiner för när det löses ut vid en försäljning.

Gunilla Carlsson: Jag vill undanröja handelshinder och byråkrati. Skatterna måste sänkas - inte minst de som skadar tillväxt och företagande. Det är alltför mycket krångel och regleringar för små företag.

Ulf Holm: Att det ska vara samma skydd för företagare som för anställda i trygghetssystemen. Dagens system missgynnar småföretagare vad gäller t ex sjukdom, arbetslöshetsersättning och deltidsarbetslöshet.

Christina Axelsson: Att kollektivtrafiken förbättras så att arbetsmarknadsregionerna utvidgas och företagen kan anställa personer med rätt kompetens.

Ulla Hoffmann: Underlätta för de små och medelstora företagen genom ett frivilligt schablonssystem för vissa branscher, förenklade regler för generationsskiften, en förändring av 3:12-reglerna och genom att ta bort sjuklöneansvaret för mindre företag.

Vad bör göras åt företagarklimatet?

Företagarna: Sänk arbetsgivaravgiften Politikerna: Minska regelbördan

4 oktober-kampanjen ställde följande fråga dels till riksdagsledamöterna, dels till ett antal företagare: "Vilken är den viktigaste åtgärden som kan genomföras 2004 för att förbättra företagarklimatet?"

Från riksdagen kom 84 svar. Det är 24 procent av totala antalet ledamöter. Här redovisas både sva-

ren och en sammanställning av svaren.

Den 25 och 26 augusti 2003 ställde Den Nya Valfärdens näringslivskonsulter samma fråga till sammanlagt 899 slumpvis utvalda företagare. Tio önskemål fick nio röster eller mer (10 procent av rösterna eller mer).

CENTERPARTIET:

Margareta Andersson: Ta bort 3:e sjuklöneveckan. Samordna samhällets rehabiliteringsresurser så sjuka snabbare kommer tillbaka i jobb. Sänk arbetsgivaravgifterna för de mindre företagen. Jörgen Johansson: Gör företagaren stolt, stolt över att vara navet i svensk utveckling. Det kräver en ändrad attityd från samhället grundat på en öppen värdegrund.

Kenneth Johansson: Släpp fram entreprenörskapet, underlätta för dem som startar företag samt öka kvinnors företagande. Sänkt skatt på arbete, slopa arvs- och gåvoskatt för makar och bröstarvingar.

Johan Linander: En total genomgång av regelverket för att förenkla för alla företag och för företagsamheten i Sverige. Kerstin Lundgren: Häva beslutet om den extra sjuklöneveckan. Gå från ord till handling när det gäller regelförenklningar. Annika Qarlsson: Förenkla regelverket och ge långsiktiga rättvisa spelregler. Attityder till företagare måste förändras.

FOLKPARTIET:

Martin Andreasson: Enklare regler, särskilt för små eller nystartade företag. Det ska vara lätt att starta och driva företag, och då måste småföretagarens byråkratiska arbetsbörda minskas rejält. Gunnar Andrén: Att göra det lönsamt att vara företagare och lönsamt att vara skicklig anställd. Kunskap är framtidens nyckel - den som vet mer klarar sig bättre.

Hans Backman: Beslutet om att företagarna ska betala de anställdas sjuklön en tredje vecka måste rivas upp. Arbetsgivaravgifterna måste sänkas och förmögenhetsskatten måste avskaffas. Helena Bargholtz: Skattesänkningar och regelförenklningar, särskilt riktade mot små- och medelstora företag. Skatte- och utgiftstrycket måste börja sänkas mot nivån i jämförbara OECD-länder.

Anita Brodén: Förutom ett ja till eurovilket kan underlätta inte minst för småföretagarna behöver vi nationellt driva en

företagsvänligare politik.

Linnena Darrell: Ta bort den nyligen införda 3:e sjuklöneveckan samt genomför de regelförändringar som diskuterats i årtal.

Jan Ertsborn: Ett avskaffande av de s.k. 3:12-reglerna. Detta skulle såväl underlätta kapitalanskaffning (riskkapital) till företagande som framför allt bli en symbol för statens insikt om det värdefulla i företagandet.

Liselott Hagberg: Minimera det krångliga regelverket och de administrativa bördorna, främst för de små och medelstora företagen.

Lennart Kollmats: Förenkla eller ta bort 3:12-reglerna, bort med arvs- och förmögenhetsskat bör genomföras med det snaraste!

Ana Maria Narti: Den viktigaste konkreta åtgärden är två! Avskaffa den tredje veckan med sjuklön. Förenkla byråkratin för småföretagare och ställ till företagarnas förfogande avgiftsfri rådgivning angående komplicerade skattefrågor.

Gunnar Nordmark: Bort med tillväxthämmande skatter som dubbelbeskattningen på aktiesparande samt arvs och förmögenhetsskatterna. Sänk arbetsgivaravgiften.

Christer Nylander: En solnedgångsparagraf som efter några år automatiskt tar bort krångliga regler om de inte förnyas av nytt politiskt beslut.

Birgitta Ohlsson: Sänkta arbetsgivaravgifter och förenklade regler för att köpa hushållsnära tjänster.

Karin Pilsäter: Sänk och avkrångla viktiga skatter som fåmansbolagsskatten och förmögenhetsskatten, ge f-skattsedel till alla.

Nyamko Sabuni: Att göra regelverket enklare för företagare tycker jag är det mest akuta.

Erik Ullenhag: Synen på företagande och företagare måste ändras i grunden - den viktigaste åtgärden just nu är att stoppa det utökade arbetsgivaransvaret för sjukdom.

Allan Widman: Jag tror att riksdagen på regeringens förslag behöver faststäl-

la en vitbok där riktlinjer för och omfattning av avregleringen med bindande verkan fastställs.

KRISTDEMOKRATERNA:

Yvonne Andersson: Ge stöd åt forskning som kan utveckla svensk industri. Storföretagen bör stanna i Sverige. De bidrar till marknad åt småföretagen.

Annelie Enochson: Minska det byråkratiska krånglet för företagare. Ta bort alla lagar som inte använts på det senaste två åren som gäller företaganden. Dan Kihlström: Avskaffa dubbelbeskattningen och förmögenhetsskatten, inför rikskapitalavdrag och avskaffa arvs- och förmögenhetsskatten på bundet kapital vid generationsskiften i företag.

Per Landgren: Avskaffa förmögenhetsskatten! Det skulle leda till fler investeringar och fler nya företag. Om vi inte andra beskattar förmögenheter flyttas kapital dessutom ut ur landet. Kenneth Lantz: Det är synnerligen viktigt att ta bort 3:12-reglerna och dessutom arvs- och förmögenhetsskatten. Småföretagare behöver enklare och färre regler.

Lars Lindén: Arvsskatten och förmögenhetsskatten måste tas bort. Regeringens attityd mot välbetalda företagare måste bli likställda den mot NHL-hockeyspelare och artister. Vinstdrivande verksamhet är ej klandervärd.

Torsten Lindström: Förändra attityderna till företagande. Politiker och andra måste visa att det företag är viktiga. Ta bort skadliga skatter som förmögenhetsskatt och dubbelbeskattning.

Ulrik Lindgren: Det mest akuta måste vara att inte utöka arbetsgivaransvaret för även den 3:e sjukskrivningsveckan. Sven Gunnar Persson: Sätt fart på regelförenklaringsarbetet (småföretagardellegationens förslag genomförs) och sänk skatterna (dubbelbeskattningen, förmögenhetsskatten och arbetsgivaravgifterna).

Alf Svensson: Att ta bort förmögenhetsskatten. Viktigast för näringslivet och för alla oförmögna.

Företagarnas tio-i-topp:

Åtgärd	Andel (%) av företagarna som satte åtgärden främst
Sänk arbetsgivaravgiften	39
Slopa tredje sjuklöneveckan	28
Sänk skattetrycket i allmänhet	7
Slopa 3:12-reglerna	6
Minska regelbördan	2
Sänk moms	2
Ta bort dubbelbeskattningen	2
Inför euron	2
Ändra arbetsrätten	1
Mer positiva myndigheter och politiker	1
Andra önskemål varav inget enskilt kom upp i de nio röster som krävdes för att komma med på listan	10

Riksdagens svar i sammanställning

Förslag	Andel (%)
Minska regelbördan	20
Nytt sjuklönesystem/ Slopa tredje sjuklöneveckan	12
Slopa eller lindra 3:12-reglerna	9
Sänk diverse skatter (andra än de nedan specificerade)	9
Slopa arvs- och gåvoskatten	8
Slopa förmögenhetsskatten	8
Mer positiva attityder till företagare hos myndigheter och politiker	6
Sänk arbetsgivaravgiften	6
Inför euron	4
Förslag som bara förekommer enstaka gånger, totalt antal	18
Summa angivna förslag	100

Olle Sandahl: Ta bort tredje sjuklöneveckan! Underlätta generationsväxling i familjeföretag genom att skippa arvsskatt och 3:12-regeln bort.

Gunilla Tjernberg: Förenkla i regelverket. Antalet regler måste minskas och de regler som inte används måste slopas. Sänkt skattetryck och minskade margineffekter nödvändigt.

Björn von der Esch: Avskaffa arvs-, gåvo- och förmögenhetsskatterna
Erling Wälivaara: Förenkla regelverket kring företagande och sänk arbetsgivaravgifterna med 10 procentenheter på lönesummor upp till 900 000 kronor.

MODERATERNA:

Lena Adelsohn Liljeroth: Inför schablonbeskattning i kontantbranscherna, avskaffa dubbelbeskattningen på aktier, ta bort 3:12-reglerna och förmögenhetsskatten, förändra arbetsrätten, släpp fram fler kvinnor i ledningar och styrelser.

Nils Fredrik Aurelius: Tag bort 3:12-reglerna och arbetsgivaransvaret för tredje sjuklöneveckan. Minska krånglet och kraven på uppgiftslämnande.

Gunnar Axén: Ett nyval. Då kan vi få en borgerlig regering som sänker skatten på arbete, företagande, investeringar och utbildning samt minskar på krångel och byråkrati.

Anne Marie Brodén: Att förändra och förbättra möjligheterna att vara företagare samt att överta ett familjeföretag och bli företagare. Förenkla regelverket och minska skattetrycket och arvsskatten är viktigast

Marietta de Pourbaix-Lundin: Avskaffa de mest företagarfientliga och tillväxthämmande skatterna och lagarna.

Catharina Elmsäter-Svärd: För alla som arbetar i den areella näringen, måste dieselskatt sänkas och skatt på handelsgödsel bort. I övrigt, ta bort 3:12 och dubbelbeskattning.

Hillevi Engström: Det måste bli enklare och billigare att anställa och expandera! Nuvarande regelverk kostar företagen alldeles för mycket. T ex måste kostnaderna för sjukskriven personal minskas.

Karin Enström: Att förenkla regler för mindre och medelstora företag och att införa Euron!

Rolf Gunnarson: Vi måste stödja företagarna - inte stjälpa, som beslutet om 3:e sjuklöneveckan, ett exempel! Det är bara genom nya jobb i privata sektorn som vi ökar vår välfärd!

Lennart Hedquist: Avskaffade 3:12 regler underlättar för befintliga och nystartade småföretag och avskaffad arvsskatt som underlättar för generationsskiften.
Cristina Husmark Pehrsson: Stabila spelregler och ett omedelbart tillbakadragande av den tredje sjuklöneveckan! Tillväxt och företagsamhet är en förutsättning för vården, skolan och äldreomsorgen.

Jeppe Johnsson: Ta bort tredje sjuklönevecka och eventuellt minska även 14-dagars perioden.

Henrik S Järrel: Regelförenklingar, sänkning av vissa strategiska produktionskatter, avskaffande av 3:12-reglerna, bort med arbetsgivaransvaret för 3:e sjukveckan.

Anna Lilliehöök: Ändra reglerna i skatte- och socialförsäkringslagstiftningarna för att premiera risktagande för företagare.

Patrik Norinder: Riv hinder för att anställa och bibehålla medarbetare genom att förenkla regler och arbetsrättslagstiftning.

Ulla Löfgren: Att riva upp de beslut som fattades under juni i år om att införa en tredje sjuklönevecka och att försämrat kreditförsörjningen för småföretag.

Mikael Odenberg: Den viktigaste kan genomföras redan 2003 och det är att ta tillbaka beslutet om den tredje sjuklöneveckan.

Margareta Pålsson: Jag vill ta bort en del av de ungefär 4.000 olika regler som finns. Onödigt krångel och omfattande regleringar gör det svårt att driva företag.

Anita Sidén: Göra det enklare för företag och företagare så att fler kan få jobb i Sverige.

Sten Tolgfors: En sparad krona är för dyr i idag pga höga inkomstskatter. Det gör att människor blir obenägna att ta risker

och saknar kapital för eget företagande.
Henrik von Sydow: Den enskilt viktigaste åtgärden är att avskaffa de förödande skatteregler för fåmansbolag som kallas för 3:12.

Henrik Westman: Fullfölj Simplex-utredningens förslag snarast.

MILJÖPARTIET:

Lotta Hedström: Att vi skapar bättre förutsättningar för en stark lokal marknad utanför EMU-fängelset där ortens företag uppmuntras gynna varandra.

Ingegerd Saarinen: Förändra inte för-månsrättsordningen. Ett samhälleligt fokus på vikten av att hjälpa nya företag-sidéer. Beslutsam regelförenkling. De statliga kreditgarantierna som planeras kan vara en liten men otillräcklig hjälp.

SOCIALDEMOKRATERNA:

Per-Erik Granström: Verka för en svensk anslutning till EMU.

Monica Green: Det finns många viktiga frågor för företagare. Men införandet av Euron i Sverige ser jag som den viktigaste att jobba för i år.

Kenth Högström: Bättre fungerande kreditmarknad i hela landet. Mer pengar till kommuner och landsting! Mindre till transfereringssystemen! Skärpt konkurrenslagstiftning, särskilt i boendet! Slopa reklamskatten!

Lars Johansson: Låg ränta på riskkapital. Att också mindre företag tar ett ökat ansvar för forskning och utveckling.

Kurt Kvarnström: Det viktigaste är att vi röstar ja till EMU i september.

Niclas Lindberg: Ödmjuk som jag är tror jag mig inte om att jag alltid vet vad som är viktigast. Inom Lagutskottets område är det viktigaste att förenkla bolagslagstiftningen så mycket det bara går.

Inger Segelström: Jag arbetar för ett ja till euro och stöd i EU-nämnden och Sveriges linje i Europa.

Sven-Erik Österberg: Att även fortsättningsvis se till att Sverige har en stark ekonomi som kan garantera en god efterfrågan av varor och produkter. Samt en öppenhet gentemot företagarna.

Maud Olofsson: Inför sjuklönesmodell där arbetsgivarinträdet kopplas till antalet anställda med ett tak på 30 dagar. Exempelvis får ett företag med 5 anställda, 5 dagars arbetsgivarinträde per anställd.

Eva Flyborg: Sänk arbetsgivaravgiften, öppna upp vård och omsorg för privata entreprenörer, minska krånglet rejält, ge alla F-skattsedel som vill ha!

Inger Davidson: Förutom att attityden mot företagare måste förbättras bör arbetsgivaravgifterna sänkas och de ligande förslagen om regelförenklingar genomföras.

Anne-Marie Pålsson: Den enskilt viktigaste frågan är att avskaffa 3:12-reglerna. Därefter att minska arbetsgivarens ekonomiska ansvar för anställdas sjukfrånvaro.

Gustav Fridolin: Att stat och kommun överför mer resurser till skolan så fler människor får den bildning och trygghet som behövs såväl för att starta eget som för att arbeta inom ett av dagens mer specialiserade företag.

Ronny Olander: Genomföra Simplexarbetet skyndsamt samt uppdatera arbetet med förenklingarna för företagarna med visad hänsyn till samhällets krav på insyn för en bra administration.

Gunilla Wahlén: För att minska administrationen och kostnader för småföretag är schablonbeskattning en viktig åtgärd.

Årets 4 oktober-profil

Stig Claesson.

2003 års 4 oktober-profil heter Stig Claesson, ledare för Gnosjö-upproret. Claesson får utmärkelsen för att han, som företagare, på ett kraftfullt sätt bildat opinion mot den tredje sjuklöneveckan. Något som han har gjort i 4 oktobers anda.

TILL VARDAGS är han vd för Doxa plast i Värnamo. Nästan exakt 450 år efter Dackefejden mullrar det än en gång av ilska och vrede i de småländska skogarna. Och precis som då riktas vreden mot överhögheten i Stockholm.

Varför startade ni Gnosjö-upproret?

– Hösten 2002 samlade jag några kollegor och diskuterade företagarnas villkor, berättar Stig Claesson. Vi ville lyfta fram småföretagarnas frågor. Under våra samtal kom regeringen med förslaget om att vältra över mer av kostnaderna för ohälsan på företagarna. Då kände vi att nu får det vara nog och startade Gnosjö-upproret. Några dagar senare var vi på första sidan i Dagens industri.

Därefter följde en intensiv period. Stig Claesson var i riksdagen som talare på Företagarparlamentet.

Gnosjö-upproret arrangerades en hearing nere i Värnamo med 350 deltagare med företrädare för både partier och näringslivet. Namninsamlingar gjordes där företagare från stora delar av Sverige skrev under.

Går det att påverka politiker?

– Det gör det, absolut! Gnosjö-upproret visar det. Vi är inte framme än. Den tredje sjuklöneveckan infördes. Men nu sitter facken och samtalar med Svenskt näringsliv om en avtalslösning, ett helt nytt system, precis som vi föreslagit. Jag talade med arbetsmarknadsminister Hans Karlsson i dag och sa att han inte fick stora de förhandlingar som nu pågår. Det var han överens med mig om att inte göra.

Hur kommer det sig att ledare inom politik och näringsliv lyssnar på er?

– Det beror på att vi varit så pass tydliga och förklarat komplicerade saker på ett enkelt sätt.

Så vill 4 oktober företagarnas

4 oktober för entreprenörskap har sedan start arbetat med de frågor där företagarna vill ha ändring.

Här är några exempel:

Halvera arbetsgivaravgiften

I mer än tio års tid har Den Nya Velfärden ställt kravet "hälften bort – halvera arbetsgivaravgifterna"! De bör sänkas från en bit över 32 procent till 16 procent. Det skulle sätta mer fart på ekonomin än någon annan enskild åtgärd.

Men varför just hälften bort? Jo, därför att bara hälften av arbetsgivaravgifterna är avgifter, resten är ren skatt. En avgift är en sorts pris. Man får något tillbaka som motsvarar avgiften. En skatt är en betalning in i överhetens stora kassakista; det är inte säkert man själv får något alls för tillbaka, i varje fall inte i proportion till skatten.

De så kallade arbetsgivaravgifterna består egentligen dels av verkliga arbetsgivaravgifter på ungefär 16 procent, dels av löneskatter på ungefär 17 procent.

Inte stimulerar det företagsamheten och sysselsättningen att staten lägger en skatt på 16 procent på lönen! Sådana skatter stimulerar bara företagare att låta bli att anställa. Löneskatterna åstadkommer precis motsatsen till det man vill åstadkomma. Därför bör de tas bort.

Hälften bort-kravet betyder minus 100 miljarder kronor för staten. Då har de avgifter som den kommunala sektorn betalar räknats bort. I den delen kan staten kompensera sig genom att i motsvarande mån sänka bidragen till en kommunala sektorn.

Sänkningen inte kan genomföras i ett steg. Även statens utgifter måste reduceras långsiktigt. Den Nya Velfärden har lagt fram en finansieringsplan i skriften För Sverige - på tiden.

Där föreslås en rad strukturella förändringar inom den offentliga sektorn, främst en skattereform och en bidragsreform. Planen kan genomföras över en tioårsperiod och slutar på en vinst för staten på 19 miljarder kronor och en förlust för

kommunerna på 17 miljarder kronor, alltså i huvudsak en balans för den offentliga sektorn. Det går att sänka skatterna med bibehållen balans i den offentliga budgeten.

Slopa tredje sjuklöneveckan

Tredje sjuklöneveckan är finansdepartementets försök att lösa ett problem som aldrig borde ha uppstått. Problemet är de exploderande kostnaderna för sjukskrivningarna. Läs Tove Lifvendahls krönika om vad som ligger bakom den explosionen!

Löftet om att bidragsvägen få en arbetsfri inkomst är oemotståndligt för många. Så länge staten fortsätter att utfärda det löftet är både en tredje, fjärde och femte sjuklönevecka verkningslösa.

Har du hört talas om Porsche-försäkringen? Det är en premiefri försäkring som utfaller med 800 000 kronor till den som inte kan motstå frestelsen att köpa en Porsche. Sjukförsäkringen är en sådan försäkring. Den utfaller med upp till nästan 19 000 kronor i månaden om du inte kan motstå frestelsen att skippa jobbet.

Hela felet är att den läkare som sjukskriver inte behöver ta de ekonomiska konsekvenserna av sjukskrivningen. Kostnaderna lämpas över på staten. Om vårdorganisationen fick betala själv skulle den kontrollera bättre och bara sjukskriva äkta sjukdomsfall. Och så skulle den vårda i stället för att sjukskriva. Så skulle det bli med vår HSF-modell för sjukvården. (Läs mer på sidan 21).

Slopa 3:12-reglerna

Företagare diskrimineras, det vill säga utsätts för negativ särbehandling av lagarna. Särbehandlingen ligger i 3:12- eller fåmansbolagsreglerna. Den som själv arbetar i ett bolag hon äger får betala mer skatt än den som inte arbetar i ett bolag

uppfylla önskemål

hon äger. Inte precis en bra metod att uppmuntra folk att starta företag.

En hel del av krånglet med företagandet ligger just i 3:12-reglerna. Den som äger och driver ett företag (och den som är nära släkt med vederbörande) ska fylla i en K10-blankett vid deklarationen. Ingen normal företagare klarar detta på egen hand. Experter måste inkallas.

3:12-reglerna ska bort. De ska inte lindras eller luckras upp, som en del föreslår. De ska bort. Annars försvinner inte krånglet med K10-blanketten. Läs mer i skriften Slopa fåmansbolagsreglerna!

Kan beställas på telefon 08 - 545 03 810.

Minska regelbördan

Småföretagsdelegationen presenterade för flera år sedan en lista på regler som borde tas bort. Regeringen har inte brytt sig så mycket om den listan. Det borde den göra.

Men det räcker inte med att en gång för alla rensa i regelrabatten. Regler är färskvara. Nya växer fram hela tiden. Och tillämpningen förändras. Därför är det viktigt att fortllöpande följa företagarnas vardag och upptäcka vilka regler som besvärar i varje ögonblick.

Den fortllöpande uppföljningen gör Företagarombudsmannen. Alla företagare kan kostnadsfritt anmäla fall för undersökning och eventuellt utlåtande.

Ta exemplet med försäkringskassorna. För några år sedan hade försäkringskassorna satt i system att ligga på fakturor om kassornas anslag var förbrukat, vilket ofta inträffade på senhösten. Företagare kunde få brev om att de skulle få betalt först efter årsskiftet, när försäkringskassan fått påfyllning (läs till exempel om Hanngrens Sadelmakeri och Bildoktorn på www.dnv.se/foretagarombudsmannen). Företagarombudsmannen slog

ned på detta oskick, och nu har försäkringskassorna ändrat praxis. (Läs mer på sidan 30).

Ändra arbetsrätten

Läs vårt genomgripande förslag till ny arbetsrätt. Förslaget representerar en totalrenovering av en arbetsrätt som blivit alltmer otidsenlig. Problemet med dagens arbetsrätt är att rättigheterna inte tillkommer den enskilda arbetsgivaren och arbetstägaren, utan de organisationer dessa tillhör.

Ett exempel: All informationsrätt enligt medbestämmandelagen tillkommer facket, inte den anställde. I ett arbetsliv, där de anställda ska ta ansvar och ofta kallas "företagets främsta resurs", är det fel att ha en lag som utgår från att de anställda inte kan hantera information från företaget och att det därför är nödvändigt att deras fackliga ombud i stället får informationen.

Sänk skattetrycket

Det duger inte att lappa och laga i ett skattesystem som fortfarande, med förre finansminister Feldts ord, är "pervert". I över tio år och i fyra tunga utredningar har 4 oktober för entreprenörskap utvecklat ett alternativt skattesystem med full finansieringslösning. Följande ingår:

- Avskaffad statlig inkomstskatt
- Avskaffad dubbelbeskattning av aktieutdelningar
- Halverade arbetsgivaravgifter
- Avskaffad förmögenhets-, arvs- och gåvoskatt
- Sänkt moms
- Avskaffad fastighetsskatt

Därmed skulle skattetrycket sjunka till normal europeisk nivå.

Patrik Engellau

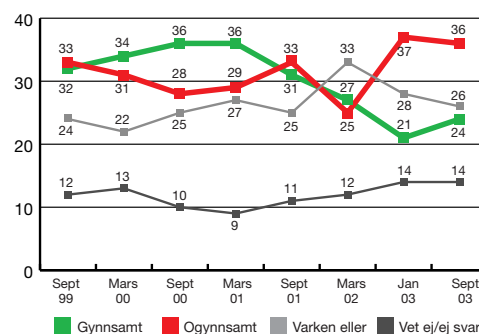
Vem tror på företagarklimatet?

UNDER DE SENASTE FYRA ÅREN har Den Nya Valfärden två gånger om året tagit temperaturen på företagarklimatet i Sverige. Det har skett genom opinionsundersökningar, där TEMO frågat ett representativt urval av svenska folket om de ansett företagarklimatet vara gynnsamt eller ogynnsamt.

MAN KAN DRA ÅTMINSTONE två intressanta slutsatser. Den första slutsatsen är att 2003 är ett bottenår. Aldrig tidigare har svenska folket ansett företagarklimatet så ogynnsamt. Vid årets undersökningar i februari och augusti har bara 21 respektive 24 procent svarat "gynnsamt". Tidigare har "gynnsamt"-svaren varierat mellan 36 och 27 procent med en sjunkande tendens sedan år 2000.

Den andra slutsatsen handlar om vilka medborgare som anser företagarklimatet gynnsamt. Svaren från TEMO redovisas inte bara sammanlagt för alla kategorier, utan också uppdelat efter olika skärningar.

Då kan man konstatera att ett antal bakgrundsfaktorer inte tycks ha någon betydelse för den svarandes uppfattning om företagarklimatet. Någon systematisk tendens kan inte iaktas när det gäller utbildning, hushållsinkomst, bostadsort, ålder, familjeförhållanden, bostadsförhållanden och medlemskap i fackförbund.

SYSTEMATISKA TENDENSER föreligger emellertid när det gäller kön, partisympatier och sysselsättning. Män tror alltid mer på företagarklimatet än kvinnor. I augusti i år, till exempel, ansåg 27 procent av männen, men bara 20 procent av kvinnorna att företagarklimatet är gynnsamt. Tidigare undersökningar har utan undantag visat samma mönster.

Motsvarande gäller partisympatierna. (s) och stödpartierna ligger alltid mycket högre än den borgerliga oppositionen. I augusti svarade 31 procent av den första gruppen "gynnsamt", medan den andra gruppen låg på 18 procent.

EN FÖRVÅNANDE NOG SVAGARE tendens gäller sysselsättningen. Man skulle kanske tro att egna företagare ligger lägre än andra yrkeskategorier (enligt principen att bönder alltid klagar på vädret). En viss skillnad finns, men den är inte överväldigande. I augusti-undersökningen svarade 20 procent av egna företagare "gynnsamt", medan den yrkeskategori som låg högst var tjänstemän på 27 procent.

Sammanfattningsvis är den grupp svenskar som har den högsta tilltron till företagsamhetens livsvillkor i Sverige vänsterorienterade män som inte är företagare. Men inte ens dessa har någon särskilt högt tanke om företagarklimatet. Och tilltron tycks svikta alltmer.

Patrik Engellau

FOTO: JAN RIETZ/TIOFOTO

Rätt sorts entreprenörer?

KVINNAN SOM EN GÅNG var min gammelmormors hem-samarit, är sedan många år fattigpensionär i norrländsk gles-bygd. Hon har precis så mycket pengar att det räcker till de utgifter hon har. Hennes man är sjuk och hon vårdar honom i hemmet. Ett par gånger om dagen får hon hjälp med att lyfta honom ur sängen. Hon vet att hon enligt reglementet har rätt till mer hjälp från det offentliga, men hon vill inte ta emot den. ”Ja’ klarar ju opp detsjälv, så då kansk’ nå’n annans som behövt’ hjälp kan få den”, resonerar hon.

För ett år sedan mötte jag en man i min egen ålder, som job-bade som frilansande tv-tekniker och sa att han hade gott om jobb. Men han berättade att han tänkt ta ett år ledigt och fixa med sommarstugan. Jag blev lite imponerad, tyckte att det var strongt av en så pass ung person att ha hunnit bygga upp en så stark ekonomisk ställning. Nyfiket undrade jag hur han hade lyckats med det. Han berättade att han hade räknat ut att han kunde gå på a-kassa i 300 dagar.

Jag tycker att detskaver som fan. Det är skandal att en ung, arbetsför man sorglöst planerar att leva ett år på andras bekostnad. När man dessutom ställer honom bredvid tanten som bär in ved, städar, vårdar och står i – för att någon annan ska kunna få hjälp ett par timmar om dagen – då blir det bara för mycket. Jämförelsen berättar något viktigt om Sverige, om vad som har hänt under loppet av bara några generationer.

Man kan i och för sig hävda att killen är ganska påhittig. Han har koll på systemen, vet hur de fungerar och kan med lite kreativitet se till att de ger utdelning. Han är inte ensam. Det finns många som försörjer sig genom att vara entreprenörer i den svenska bidragssektorn.

MEN SVERIGE behöver inte fler bidragsentreprenörer. Det finns massor, och de blir fler. Både för att de tvingas att bli det, och för att systemen erbjuder möjligheten. Bidragsentreprenörerna är skickliga. De vet hur man förenar sjukskrivning med svartjobb, dubbla identiteter med dubbla bidrag eller a-kassa med sommarstugebygge. De gör av med enorma summor pengar som andra arbetar hårt för att dra in, och de förstår möjligheterna för dem som är i allra störst behov av hjälp att få den. Och de har inga skäl att försöka ändra på tingens ordning.

Men även om det är stötande, är utmaningen ändå inte i första hand att sätta åt bidragsentreprenörerna, utan att

lyckas formulera ett erbjudande till dem som är bättre. Det glömmar många. Orsakerna bakom uppkomsten av alla bidragsentreprenörer måste bearbetas, inte effekten av dem. Och då blir frågan – vad kan vi göra för att få entreprenörerna att gå från bidrag till arbete? Finns det en rimlig chans att vara arbetsentreprenör i Sverige idag? Svaret är nej.

En god vän till mig försökte sig på att vara egenföretagare enligt regelboken. Det gick så där. När hon sanningsenligt hade intygat med namnteckningen att deklarationen var med verkligheten överensstämmande, tedde sig ändå verkligheten helt obegriplig. Hon hade som enmansföretagare och entreprenör i tjänstesektorn upptäckt hur staten ”belönat” hennes hårda arbetsinsats – med skatter som tar mellan hälften och två tredjedelar av omsättningen.

VARDAGEN FÖR ENTREPRENÖRER i Sverige är osäker och riskfylld. Som egenföretagare har man oändligt med pappersjobb som ibland kräver dyr konsultation, ständig magvärk och oro inför den tid i månaden när moms ska betalas in samtidigt som betalningarna för utställda fakturor dröjer. Rädsla för att hamna i kronofogdens register om betalningen blir lite försenad. Vetskap om att det inte går att bli långvarigt sjuk. Och ovanpå detta, skatteeffekter som tvingar många att ge upp eller att söka socialbidrag.

Det är här problemet ligger. Staten belönar bidragsentreprenörer och straffar arbetsentreprenörer. Mer rättvist vore att kalla egenföretagarna för egenförsörjare, och att skapa förutsättningar för egenförsörjarna att fortsätta vilja och kunna göra den viktiga insats för Sverige som egenföretagandet innebär.

Ett Sverige som inte möjliggör entreprenörskap annat än när det gäller att kombinera a-kassa med sommarstugebyggande, kommer i längden att bli ett mycket fattigt land. Vi är redan på god väg. Sverige är idag ett av de länder i västvärlden där andelen svartarbete växer snabbast. Redan idag finns beräkningar som visar att den svarta sektorn i Sverige motsvarar omkring 20 procent av BNP. Detta kan översättas till 800 000 årsarbeten på heltidsbasis.

Det finns entreprenörer i Sverige idag. Men idag går mycket av deras kreativitet och nyfikenhet dessvärre åt till att starta och upprätthålla destruktiva processer. När ska vi erbjuda dem tillräckligt bra villkor för att vända sin kraft till något konstruktivt?

”Det finns många som försörjer sig genom att vara entreprenörer i den svenska bidragssektorn.”

TOVE LIFVENDAHL
Samhällsdebattör.

Uppdrag att granska

- om Konkurrenskommissionens arbete

Pär Cronhult är chefsjurist på Konkurrenskommissionen. Han ansvarar för kommissionens löpande verksamhet med utredningar och beredning av ärenden.

Vad sysslar Konkurrenskommissionen med?

– När myndigheter gör upphandlingar händer det ofta att det sker på fel sätt. Många gånger hamnar enskilda företagare i kläm. Företag får inte kontraktet trots att de lämnat den bästa offerten. Konkurrenskommissionen är en expertgrupp som bevakar och motverkar snedvridning av konkurrensen vid upphandlingar. Den består av kunniga jurister och har funnits sedan 1994. Kommissionen gör till exempel nedslag när myndigheter inte varit opartiska vid upphandlingar, om de inte genomfört upphandlingar på ett affärsmässigt sätt eller om de ger direkt stöd till ett enskilt företag i strid med vad lagen medger.

Hur arbetar Konkurrenskommissionen?

– Konkurrenskommissionen har ett kansli där vi tar emot och bearbetar anmälningar från enskilda personer eller företag. Vi jobbar både utifrån anmälningar som kommer in till oss samt på eget initiativ. Utredningsarbetet pågår hela tiden, själva kommissionen sammanträder sex gånger per år.

Vilken typ av ärenden granskar Konkurrenskommissionen?

– Offentliga upphandlingar där enskilda företagare kommit i kläm och som är principiellt viktiga eller av stor betydelse. Rent tekniskt är det ärenden där det går att bedöma vad som hänt genom offentliga handlingar. Men kommissionen gör inte någon sådan bevisvärdering som det ytterst ankommer på domstolarna att göra. När utredningen är färdig får den berörda motparten möjlighet att yttra sig, innan kommissionen avgör ärendet.

Hur gör den som vill anmäla ett ärende?

– Hör av sig till Konkurrenskommissionen och beskriver

Pär Cronhult.

helt kort vad som hänt. (Adress och telefonnummer finns i faktarutan nedan.)

Kostar det pengar att anmäla ett ärende?

– Nej, det kostar ingenting, vare sig för handläggningen eller för utredningen av ärenden.

Är Konkurrenskommissionen statlig?

– Nej, Konkurrenskommissionen är en privat och oberoende expertgrupp som sammankallats av Stiftelsen Den Nya Valfärden.

Jonas Vikman

Kontakta Konkurrenskommissionen

MÅNGA FÖRETAGARE blir styvmoderligt behandlade när offentliga myndigheter köper varor eller tjänster. Samtidigt finns det ingenstans att vända sig med frågor och funderingar. Därför startade Den Nya Valfärden Konkurrenskommissionen den 1 januari 1994. Konkurrenskommissionens syfte är att bevaka och uppmärksamma frågor som rör konkurrenssnedvridning.

Du kanske vill anmäla ett ärende som behöver utredas. Eller du kanske bara har frågor och vill veta mer om hur Konkurrenskommissionen arbetar. Ta kontakt med Pär Cronhult som är chefsjurist. Du kan vara anonym.

Konkurrenskommissionen

Postadress:

Box 5625

114 86 Stockholm

Telefon: 08-545 038 10

Fax: 08-611 35 62

E-post: kko@dnv.se

Internet: www.dnv.se

Ikommisionen ingår:

Ordförande:

G Rune Berggren, tidigare generaldirektör och chef för Riksrevisionsverket.

Ledamöter:

Patrik Engellau, ordförande i Den Nya Valfärden, Erik Nerep, professor i handelsrätt vid Handelshögskolan Stockholm.

Inger Ridderstrand-Linderoth, tidigare stadsjurist i Stockholms stad.

Sigvard Berglöf, tidigare regeringsråd.

Lennart Palm jurist, vd vid Näringslivets Regelnämnd.

Föredragande:

Pär Cronhult.

Antal avgjorda fall: cirka 40 per år

Antal anmälningar: drygt 90 per år

Tveksamma affärer
från norr till söder

Under det senaste året har bland annat följande fall behandlats av Konkurrenskommissionen

TOMELILLA KOMMUN hade gjort flera fel vid en upphandling av skötsel av grönytor, något som uppmärksammades av Konkurrenskommissionen. Bland annat hade kommunen fattat beslut om vilket företag som skulle få kontraktet på grunder som inte var angivna i förfrågningsunderlaget. Detta är inte tillåtet. En anbudsgivare hade till och med fått inkomma med ett delvis nytt anbud efter anbudstidens utgång. Något som inte heller är tillåtet. Efter ingripande av länsrätten avbröt Tomelilla kommun upphandlingen.

LANDSTINGET REGION SKÅNE hade tidigare investerat 300 000 kronor i aktiekapital i riskkapitalbolaget Skånsk Entreprenörsfond AB. När bolaget bildades lovade ansvariga politiker att skattepengar inte skulle användas som riskkapital, utan finansieringen skulle ske på annat sätt. Men knappt två år senare sköt landstinget till 35 miljoner kronor i just riskkapital. Konkurrenskommissionen påpekade att riskkapital inte är någon angelägenhet för landstinget och att stöd till ett enskilt företag inte är tillåtet. Landstingets lån förklarades senare olagligt och upphävdes av länsrätten. För närvarande handläggs målet i kammarrätt.

LANDSKRONA OCH SVALÖVS KOMMUN hade under året tecknat avtal med Landskrona-Svalövs Renhållnings AB om renhållningstjänster. Kontraktet är värt mer än 50 miljoner kronor per år. Bolaget, som ägs av kommunerna, fick kontraktet utan konkurrens med andra företag. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är tillåtet för kommuner att köpa tjänster utan upphandling i konkurrens, inte ens om köpet sker från ett hel- eller delägt kommunalt företag. Förfarandet förklarades senare olagligt även av länsrätt och kammarrätt.

Fortsättning nästa sida

Tveksamma affärer från norr till söder

Fortsättning från föregående sida

KARLSHAMNS BOSTÄDER AB (KABO) hade vid upphandling av fastighetsservice angivit att "Avrop kommer i första hand göras från den entreprenör som lämnat det mest förmånliga anbudet, och är bäst fungerande för KABO:s organisation". Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är möjligt att utforma en upphandling så godtyckligt att i praktiken fri anbudsprövning kan komma ifråga. Kommissionen menade att upphandlingen därmed inte hade utlysts i enlighet med gällande bestämmelser och att konkurrensen riskerade att snedvridas. KABO avbröt upphandlingen efter ingripande av länsrätt.

UNIVERSITETSSJUKHUSET I LIN-KÖPING (ÖSTERGÖTLANDS LÄNS LANDSTING) hade erbjudit fertilitetsbehandling mot privat betalning. Erbjudandena gällde även patienter från andra län. Sjukhuset tog ut avgifter på mellan 7 000 och 27 000 kronor, avgiftsnivåer som inte hade fastställts av landstinget i behörig ordning. Konkurrenskommissionen påpekade att landstinget inte får bedriva verksamhet för privatbetalande patienter från andra landstingsområden. För patienter från det egna området får landstinget tillämpa en taxa som maximalt uppgår till 900 kronor per år. Om landstinget skall bedriva fertilitetsbehandlingar måste detta ske inom ramarna för den ordinarie vården och inom gällande taxa. Privat finansierad landstingsverksamhet som konkurrerar med icke skattefinansierad sjukvård får inte förekomma.

STOCKHOLMS STAD hade i en upphandling av renhållningstjänster vägrat en förlorande anbudsgivare att få veta på vilka grunder som tilldelningen hade skett. Staden ville lämna ut uppgifterna först sedan kontrakt tecknats. Då skulle det vara för sent för anbudsgivaren att överklaga beslutet. Konkurrenskommissionen påpekade att svensk rätt i och för sig inte ålägger en upphandlande enhet att omedelbart

På plats när OECD och Konkurrenskommissionen träffades var från vänster Pär Cronhult, chefsjurist Konkurrenskommissionen, G Rune Berggren, ordförande Konkurrenskommissionen, Martin Jørgensen, ekonom, Danmark/Sverige landskontor, Deborah Roseveare, Chef Danmark/Sverige landskontor, Lennart Göranson från OECD:s Konkurrensavdelning samt Peter Jarrett, chef för Länderavd. 1 vid OECD:s huvudavd. Ekonomi.

OECD i möte med Konkurrenskommissionen

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) är en ledande organisation för ekonomiskt samarbete. Under ett besök i Sverige i början av juni hade OECD begärt ett möte med Konkurrenskommissionen. Delegationen från OECD fick en ny bild av problemen i Sverige.

– OECD var här för att undersöka förhållanden som är hinder för konkurrens och därmed för ekonomisk tillväxt i Sverige, säger G. Rune Berggren, ordförande i Konkurrenskommissionen. Vid tidigare besök har de bara haft kontakt med offentliga källor. Därför tyckte de att det var intressant att höra bedömningen från en privat institution som varit etablerad i Sverige under tio år.

Mötet, som ägde rum på finansdepartementet, handlade till stor del om vilka brister som finns i den svenska lagstiftningen.

– På deras initiativ diskuterade vi olika frågor i anslutning till konkurrenslagen och upphandlingslagen. Framförallt var de intresserade av kommunalt lagtrots och kommunalt domstolstrots, berättar Berggren.

ENLIGT G RUNE BERGGREN var det ett givande och konstruktivt möte.

– Det var ett mycket positivt möte. Delegationen från OECD föreföll ha diskuterat problemen med kommuners efterlevnad av framför allt upphandlingslagen och kommunallagen tidigare. Men enligt deras egen uppfattning hade de inte fått en klar bild av missförhållandena i Sverige vid tidigare besök.

"Men enligt deras egen uppfattning hade de inte fått en klar bild av missförhållandena i Sverige vid tidigare besök"

Vid mötet pekade Konkurrenskommissionen på att svenska kommuner idag i princip står över lagen. Det finns fall där kommuner helt enkelt struntar i domstolars beslut och fortsätter med olaglig verksamhet. Det saknas alltså effektiva sanktionsmöjligheter mot kommuner som genomför upphandlingar på ett olagligt sätt.

KONKURRENSKOMMISSIONEN pekade även på att reglerna för överprövning av en upphandling gör det mycket svårt att överpröva. Dels finns det inga regler om att anbudsgivare ska få ordentlig information om varför han eller hon inte fått ett anbud, dels har anbudsgivaren bara tio kalenderdagar på sig att lämna in en överprövningsansökan till länsrätten.

Syftet med OECD:s besök i Stockholm var att skaffa material till en ekonomisk översiktsrapport om Sverige. Efter ett kompletterande besök i Sverige under hösten kommer de att lägga fram rapporten i början av nästa år.

Jonas Vikman

Strömsund förbättrar upphandlingar - efter kritik från Konkurrenskommissionen

Konkurrenskommission kritiserade Strömsunds kommun i våras. Dels gällde kritiken att kommunen gjort bristfälliga upphandlingar av datorer vid två tillfällen. Lokala företagare fick inte kontraktet trots att de hade de bästa anbuden. Dels gällde kritiken att kommunen gått i borgen för enskilda företagare vid tre tillfällen, något som strider mot kommunallagen.

BÅDE LOKALPRESS och lokalradio uppmärksammade Konkurrenskommissionens kritiska påpekanden. Nu har kommunen tagit till sig av kritiken och beslutat att genomföra utbildningar i offentlig upphandling för kommunens egen personal. Kommunen kommer även att erbjuda lokala företagare utbildningar, något kommunen gör för att det lokala näringslivet ska ha bättre möjligheter att hävda sig i kommande upphandlingar.

– Förhoppningsvis leder det till att intresset för kommunens upphandlingar ökar hos företagen i Strömsunds kommun, hävdar kommunalrådet Lennart Oscarsson i ett pressmeddelande.

FÖR TOMAS AMILON, som driver Hammerdal Land AB, och som trots att han haft bäst anbud tidigare förlorat kommunala upphandlingar, är detta ett välkommet besked.

– Jag tycker att det är positivt att kommunen förbättrar sina inköpsrutiner. Förhoppningsvis kommer vi inte att be-

Tomas Amilon, driver Hammerdal Land AB.

höva bli felaktigt behandlade i framtiden. Men jag hoppas verkligen att kommunen utreder vad som har gått fel i de två upphandlingar som Konkurrenskommissionen kritiserat. Det måste ligga mer än bara okunskap bakom.

Jonas Vikman

Städfirma vann mot Malmö stad

För snart ett år sedan upphandlade Malmö stad städning av kontorslokaler i innerstaden. Flera företag lämnade anbud. När kommunen skulle avsluta upphandlingen fattades fel beslut. Ultra Clean i Malmö AB fick inte miljonkontraktet, trots att företaget hade det bästa anbudet. Men med hjälp av Konkurrenskommissionen tog Ultra Clean hem anbudet efter två vändor i länsrätten.

– DET KÄNNS ROLIGT att ha fått kontraktet, säger Jovan Bojcevski, vice vd på Ultra Clean. Vi vill inte bråka, men vill bli rättvist behandlade. Vi på Ultra Clean arbetar för att våra kunder ska vara nöjda och vi ser fram emot att göra ett bra jobb på innerstadens stadsdelsförvaltning.

Ultra Clean var ett av städbolagen som lämnade anbud på kontorsstädningen. När Bojcevski, som är delägare i bolaget, fick reda på att de inte fått kontraktet, hörde han av sig till kommunen och krävde att få reda på varför.

Ultra Clean hade fått 7,7 poäng vid upphandlingen medan det vinnande anbudet bara hade fått 7,6 poäng. Trots att Ultra Clean alltså var bättre hade det andra bolaget fått miljonkontraktet. Kommunen ansåg att de två företagens poäng var så lika att de la till ”interna referenser” till bedömningen.

– Vilket är väldigt konstigt eftersom något hitills känt missnöje med hur vi hade utfört städningen tidigare inte fanns.

Lagen om offentlig upphandling är tydlig. Malmö stad får inte i efterhand lägga till faktorer till bedömningen

Jovan Bojcevski, vice vd på Ultra Clean.

som inte är angivna i förfrågningsunderlaget. Något som Konkurrenskommissionen slagit fast vid sin behandling av ärendet. Bojcevski överklagade kommunens beslut till länsrätten och gick till domstolen med assistans från Konkurrenskommissionens jurist. Domen föll till Ultra Cleans fördel, företaget borde ha fått städkontraktet.

TROTS DOMEN tecknade inte Malmö kontrakt med Ultra Clean. Istället gjorde kommunen om poängberäkningen, sänkte helt enkelt Ultra Cleans poäng och gav kontraktet till ett annat företag.

Med hjälp av Konkurrenskommissionens chefsjurist ansökte Bojcevski ytterligare en gång hos länsrätten om överprövning mot upphandlingen. Domstolen konstaterade än en gång att kommunen hade fel och dömde till Ultra Cleans förmån. Först efter denna repris i länsrätten fick Bojcevski alltså det miljonkontraktet som han rätteligen skulle ha haft hela tiden.

Jonas Vikman

Tveksamma affärer från norr till söder

lämna besked om grunderna för sitt tilldelningsbeslut men att det enligt gällande EG-rättslig praxis föreligger en sådan skyldighet. Förfarandet förklarades senare olagligt även av kammarrätt.

DET LANDSTINGSÄGDA FASTIGHETSBOLAGET LOCUM hade i en upphandling av renhållningstjänster antagit ett anbud som var nästan fyra gånger dyrare än det billigaste. Upphandlingsunderlaget var otydligt och det framgick inte att priset knappt skulle tillmätas någon betydelse alls. Konkurrenskommissionen påpekade att det tydligt skall framgå för anbudsgivarna på vilka grunder anbudet skall komma att antas. Detta framgick inte och därmed har konkurrensen snedvridits. Senare har länsrätt förordnat att upphandlingen skall göras om.

VÄRMDÖ OCH NACKA KOMMUN hade utan upphandling köpt sophantering från ett företag för cirka 20 miljoner kronor per år. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är tillåtet för kommuner att köpa tjänster utan upphandling i konkurrens. Kommissionen bedömde att upphandlingen inte hade handlagts enligt gällande lag och att konkurrensen därmed kommit att snedvridas. Förfarandet förklarades senare olagligt även av länsrätt. För närvarande handläggs målet i kammarrätt.

HANINGE KOMMUN hade beslutat att köpa fastighetsförvaltning från ett bolag utan upphandling i konkurrens. Kontraktets värde uppskattas till mer än 200 miljoner kronor per år. Bolaget, som ägs i sin helhet av Huddinge kommun, hade skött fastighetsförvaltning åt kommunen sedan 1991. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är tillåtet för kommuner att köpa tjänster utan upphandling i konkurrens, inte ens om köpet sker från ett helägt kommunalt företag. Förfarandet förklarades senare olagligt av såväl länsrätt som kammarrätt.

Fortsättning nästa sida

Tveksamma affärer från norr till söder

Fortsättning från föregående sida

STATEN (REGERINGSKANSLIET) köper alarmeringstjänster från SOS Alarm AB sedan 1994. Staten är delägare i bolaget. Avtalet har aldrig upphandlats i konkurrens. SOS Alarm AB säljer även säkerhetstjänster på den konkurrensutsatta marknaden till kommuner och företag. Konkurrenskommissionen påpekade att det inte är tillåtet för staten att köpa tjänster utan upphandling i konkurrens, inte ens om köpet sker från ett offentligt ägt företag. Kommissionen bedömde att upphandlingen därmed var olaglig och att konkurrensen snedvridits. Kommissionen konstaterade även att den monopolmarknad som skapats för SOS Alarm AB riskerar att snedvrida förutsättningarna för konkurrensen på andra marknader där SOS Alarm konkurrerar med andra företag.

MORA OCH ORSA KOMMUN hade under året antagit generella riktvärden för upphandlingar. Bland annat anges beloppsgränserna fyra basbelopp (cirka 150 000 kronor) för varor och fem basbelopp (cirka 185 000 kronor) för tjänster, under vilka så kallad direktupphandling, det vill säga köp utan skriftligt anbudsförfarande, skulle få ske. Konkurrenskommissionen hade påpekat att riktvärdena bör överensstämma med de gränsvärden som Nämnden för offentlig upphandling (NOU) fastställt. För till exempel upphandling av tjänster har nämnden fastställt två basbelopp (cirka 75 000 kr) som sådant generellt värde under vilket direktupphandling bör förekomma. Konkurrenskommissionen uppmanade därför kommunerna att justera sina interna riktlinjer så att dessa överensstämmer med NOU:s gränsvärden, eller så att det klart framgår vilka särskilda avtalstyper som skall omfattas av de högre beloppsgränserna.

SÄTERS KOMMUN hade hyrt anläggningsmaskiner. Vid anbudsvärderingen hade kommunen bortsett från vissa värderingsomständigheter som hade angivits i upphandlingen. Som skäl angav kommunen att uppsatta kvalitetskrav "... ej har gått att värdera och poängsätta olika mellan anbudsgivarna, utan att

Lennart Palm.

Kommissionen spar hundratala miljoner åt skattebetalarna

Lennart Palm är ledamot i Konkurrenskommissionen och har ett gediget kunnande när det gäller frågor om konkurrens och upphandlingar. Han har bland annat varit politisk sakkunnig och stabschef på näringsdepartementet. Under många år har han arbetat i näringslivsorganisationer, senast på SAF, med regelverket för företagare och konkurrensen i offentlig sektor. Sedan två år tillbaka är han vd för Näringslivets Regelnämnd. Nämndens huvuduppgifter är att söka begränsa och förenkla myndigheternas uppgiftskrav på företagen samt att verka för att de myndighetsregler som berör företagen är få, enkla och stabila.

På vilket sätt är Konkurrenskommissionen ett stöd för företagare?

– Det är inte lätt för ett mindre företag att stå upp mot stora organisationer som kommuner eller landsting. Företagare behöver därför en instans att vända sig till. Konkurrenskommissionen ställer sig på företagarens sida och vågar säga ifrån när myndigheter gjort fel. Men kommissionen kan också på ett objektivt sätt förklara för klagande företagare när myndigheter faktiskt gjort rätt.

Vilken betydelse har Konkurrenskommissionen haft?

– Bara vetskapen om Konkurrenskommissionen och dess arbete har med stor sannolikhet sparat hundratala miljoner åt skattebetalarna. Myndigheter vet att Konkurrenskommissionen håller ögonen på dem. Därför följer de regelverket i ökad utsträckning och gör fler upphandlingar i konkurrens.

Varför är just konkurrens viktigt?

– Konkurrens är viktigt av flera skäl. Dels innebär konkurrens mellan företag att konsumenterna (enskilda individer,

kommuner och statliga myndigheter) kan välja den bästa produkten till det bästa priset. Dels innebär konkurrens att nya företag får möjlighet att komma in på marknaden.

Är myndigheter bra konsument, bra på att göra upphandlingar i konkurrens?

– Det varierar. Det är fortfarande en läroprocess att ta vara på konkurrensens möjligheter. Det finns många duktiga upphandlare. Men det behövs organisationer som Konkurrenskommissionen som ligger på och kontrollerar att lagar och regler följs. Och som protesterar när myndigheter bryter mot lagen.

Vilket är det vanligaste felet myndigheter gör vid upphandlingar i konkurrens?

– Myndigheter brister ofta i vad lagen kallar "affärsmässighet". Man har helt enkelt inte antagit "det bästa eller det billigaste anbudet". Det kan exempelvis handla om att någon i en kommun vill favorisera en av anbudsgivarna. Det kan även handla om att en myndighet struntar i att göra en upphandling eller att den tecknar ett alldeles för långt kontrakt med ett företag. Ett för långt kontrakt utestänger andra företag från att konkurrera om leveranser av varor eller tjänster till bra priser. Detta missgynnar skattebetalarna.

Finns det några ärenden som speciellt upprört dig?

– Jag tycker att det är kraftigt stötande när myndigheter sätter sig över lagstiftningen bara för att de är stora organisationer och till exempel struntar i att göra upphandlingar i konkurrens. Länsarbetsnämnden i Stockholms län lät till exempel ett privat företag utföra datutbildningstjänster för flera miljoner kronor utan upphandling. Även Stockholms läns landsting kan nämnas som exempel. Det har låtit Locum AB sköta driften av landstingets fastigheter sedan början av 1990-talet utan konkurrens med andra företag. Så får det inte gå till.

Jonas Vikman

FMV dömt för miljonupphandling

– efter kritik från Konkurrenskommissionen

Protokoll utan datum, beslut som hemligstämplats utan stöd i sekretesslagen, felräknade poäng och lögner. Turerna kring en upphandling av säkerhetssystem som FMV gjort ger en skrämmande inblick i hur en offentlig upphandling kan gå till.

KONKURRENSKOMMISSIONENS CHEFSJURIST, Pär Cronhult, har arbetat med upphandlingsfrågor under tio år. Han har sällan sett något liknande.

– När målet är färdigbehandlat i domstol överväger vi att lämna ärendet till JO eller direkt till en åklagare, säger Pär Cronhult, som företrädde den förlorande leverantören i domstolen.

I december 2002 fattade FMV beslut om upphandling av passersystem för tre miljoner kronor. En av de förlorade anbudsgivarna tyckte att beslutet inte stämde och ville se beslutsunderlaget. FMV vägrade lämna ut det. Först efter en domstolsorder lämnades handlingarna ut. Då visade det sig att det vinnande bolaget inte alls borde ha vunnit upphandlingen, eller ens upptagits till prövning.

FMV UPPGAV DÅ att de hade tagit hänsyn till andra omständigheter än dem som var angivna i anbudsun-derlaget. Spelplanen hade alltså plötsligt förändrats. Detta är inte tillåtet eftersom företag som lämnar anbud måste veta hur anbudet kommer att bedömas. Risken för godtycklig bedömning är annars överhängande.

FMV hävdade att de hade inhämtat referenser, något som visade sig vara direkt felaktigt.

– Vid kontroll med referenterna som stod i anbudet, visade det sig att ingen hade pratat med FMV, hävdar Pär Cronhult.

KONKURRENSKOMMISSIONEN konstaterade i sitt avgörande att FMV även gjorde flera andra misstag. Upphandlingen annonserades inte ut på ett behörigt sätt utan en annons las bara ut på deras hemsida. Upphandlingen gjordes enligt fel juridiska förfarande. Anbudsvärderingen gjordes inte bara vilseledande utan den redovisades även på ett felaktigt sätt.

– Är det så här försvarsupphandlingar går till är det inte konstigt att försvaret överskrider sin budget, säger Pär Cronhult. Först görs en upphandling på ett mycket slarvigt sätt där fel företag fick kontraktet. Sedan försöker FMV att skyla över sina misstag genom hemligstämpel och efterhandskonstruerade protokoll. Så får det inte gå till, säger chefsjurist Cronhult.

Länsrätten i Stockholm har beslutat att upphandlingen är felaktig och måste göras om.

Jonas Vikman

”FMV hävdade att de hade inhämtat referenser, något som visade sig vara direkt felaktigt”

Tveksamma affärer
från norr till söder

riskera att i efterhand få kritik”. Konkurrenskommissionen påpekade att det enligt lag inte är möjligt för kommunen att bortse från krav som ställts i förfrågningsunderlaget. An-tingen ska samtliga krav beaktas el-ler så skall upphandlingen göras om. Kommissionen bedömde att kom-munen borde ha insett hur svårt det kunde bli att värdera anbudet innan förfrågningsunderlaget skickades ut och att upphandlingen inte hade handlagts i enlighet med gällande lag och att konkurrensen därmed sned-vridits.

VINDELNS KOMMUN hade beslutat att för upphandling av livsmedel föreskriva att särskild hänsyn fick tas till lokala företag (positiv särbe-handling). Beslutet motiverades av regionalpolitiska skäl. Konkurrens-kommissionen påpekade att om kommunen funnit synnerliga skäl för att upprätthålla befintlig infra-struktur med lokala butiker kunde kommunen lämna ekonomiska bi-drag enligt bestämmelser i kommu-nallagen. Men kommunen får inte väga in regionalpolitiska hänsyn vid en upphandling. Varken positiv eller negativ särbehandling får förekom-ma. Kommunens beslut om hänsyn till lokala företag strider därför mot gällande bestämmelser och riskerar att försämra konkurrensen.

LANDSTINGET VÄSTERNORRLAND hade anlitat ett och samma tvätteri sedan 1990. Företaget hade fått kon-traktet utan konkurrens med andra företag. Under våren 2003 förläng-des kontraktet med ytterligare två år. Inte heller denna gång behövde före-taget konkurrera med andra företag. Konkurrenskommissionen påpeka-de att upphandlingar enligt Nämnden för offentlig upphandling inte bör avse lägre perioder än fyra år och att upphandling i konkurrens förut-sätts ske med jämna mellanrum. Ge-nom att inte upphandla tvättjänster-na i konkurrens samt att vidmakt-hålla avtalet under snart 14 år menade kommissionen att lands-tinget överträtt gällande bestäm-melser. Konkurrensen har försäm-rats och landstinget kan ha fått beta-la ett överpris. Förfarandet förklarades senare olagligt även av kammarrätten. För närvarande handläggs målet hos Regeringsrät-ten.

Tack!

Ett stort tack till alla våra annonsörer och andra som under kampanjåret bidragit till vår verksamhet för ett företagsvänligare Sverige!

 SWEBUS
- ett företag i **CONCORDIA > BUS**

Sagt om
Den Nya Velfärden

”Stiftelsen Den Nya Velfärden är en röst som ivrigt förespråkar ett samhälle där vanliga människor får mer att säga till om och där politiker får mindre att säga till om. Under åren har Den Nya Velfärden genomfört ett stort antal kvalificerade utredningar om reformer av stat och kommuner. Den Nya Velfärden kombinerar den fria marknadens fördelar med ett socialt ansvarstagande.”

Lars-Erik Forsgårdh
vd för Aktiespararna

”Den Nya Velfärden var egentligen den första oberoende tankesmedjan i Sverige. Patrik Engellau förstod tidigt att det nyliberala projektet hade passerats av historien. Han förstod det för tio år sedan, nu har till exempel moderaterna insett samma sak. Det går inte bara att älta kritik mot välfärdsstaten, utan man måste skapa något positivt. Det har Den Nya Velfärden gjort.”

Stig-Björn Ljunggren,
socialdemokratisk idéebattör

”Under åren har Den Nya Velfärden visat att det går att driva fristående tankesmedja i Sverige med en seriös inriktning. Det är bara att gratulera. Kvaliteten på organisationens utredningar och rapporter har genomgående hållit en mycket hög klass och berört viktiga samhällsfrågor. Jag ser fram emot vad Den Nya Velfärden kommer att åstadkomma under nästkommande 15-årsperiod.”

Mats Odell
riksdagsledamot, Kristdemokraterna

15 år med Den

År 1988 presenterades Medborgarnas Offentliga Utredningar ”En ny grundlag - ett förslag av Den Nya Velfärden.” Boken slog ned som en bomb bland grundlag-sintresserade och Den Nya Velfärden tog plats på den politiska kartan.

DET VAR FÖRSTA GÅNGEN på nästan tvåhundra år som ett antal kunniga privatpersoner på eget bevåg formulerat en ny regeringsform. Bakom förslaget, som handlade om hur ett nytt, mer företagervänligt och mindre toppstyrt Sverige skulle kunna organiseras, stod ett antal kända politiska tänkare, till exempel Gustaf Pettrén, Mats Svegfors, Carl-Johan Westholm och Gunnar Hökmark.

Sedan dess har nästan 30 förslag till ny politik presenterats i serien Medborgarnas Offentliga Utredningar, till exempel ett helt genomarbetat förslag till nytt skattesystem, nytt bidragssystem, nytt skolsystem, ny invandringspolitik etc. En sammanfattning av alla förslagen finns i Medborgarnas Offentliga Utredningar 1999:1 För Sverige - på tiden. Arbetet har hela tiden letts av Patrik Engellau och G. Rune Berggren.

Vid sidan av förslagen har Den Nya Velfärden genomfört ett stort antal projekt i anslutning till förslagen, till exempel Konkurrenskommissionen, Företagarombudsmannen och personvalskampanjerna i samband med de två senaste riksdagsvalen.

VI STÄLLDE NÅGRA FRÅGOR till Patrik Engellau och G. Rune Berggren.

Har ni fått det genomslag ni hoppats på?

Patrik: Både ja och nej. Ja därför att utvecklingen stadigt har lunkat på i den riktning vi eftersträvat. En del har faktiskt blivit precis som vi föreslagit, till exempel skolpengssystemet och det system med äldrevårdscheckar som numera införs på många håll.

Samtidigt är det trögt i portgången för den förändring Sverige behöver. Mycket mer borde ha hänt. Den förbättring av företagarklimatet vi strävar efter kan inte avläsas i de opinionsundersökningar vi genomför en eller två gånger om året. Sammanfattningsvis är jobbet inte klart än.

G. Rune: Visst har det hänt förändringar som ligger i linje med de tankar vi har fört fram i våra förslag. En del har väl legat i tiden, men vi har bidragit till att förlösa idéer.

Vilken är den största framgången?

Patrik: Svårt att säga. Att ha byggt upp en självständig, självfinansierad politisk tankesmedja med ett antal angelägna projekt tycker jag är en framgång i sig. Hela arbetet med att utveckla och marknadsföra kundvalsmodellen och pengssystemet för skola, vård och omsorg är rätt bra också - även om det är en bit kvar i genomförandet. Och så Konkurrenskommissionen förstås. Hundratals företagare har fått en hjälp de annars inte fått och kommuner, stat och landsting har börjat fatta att det inte går att slarva med upphandlingarna. Och så vann vi kampen mot Pomperipossa-skatten mot alla odds.

G. Rune: Också jag tycker att Konkurrenskommissionen hör till våra stora framgångar. Skälet är enligt min bedömning att vi har valt vägen att agera helt professionellt och utan tendentiösa eller propagandistiska inslag. Det har vi nått genom att vi har kunnat binda högt kvalificerade och obero-

”Vi har valt vägen att agera helt professionellt och utan tendentiösa eller propagandistiska inslag,”

ende personer till kommissionen, som i dag är fast etablerad på marknaden.

Utöver vad Patrik redan har sagt tycker jag att 4-oktobertidningen och därtill knutna rådgivande och andra direktkontakter med framför allt små och medelstora företag hör till framgångarna i verksamheten. I vart fall känns det väldigt stimulerande för mig och säkert också för andra som dagligen jobbar i stiftelsens verksamhet, att vi har dessa kanaler in i de företag som utgör en viktig målgrupp för verksamheten.

Vilket är det största misslyckandet?

Patrik: Att vi inte lyckats med mer! Jag tycker faktiskt inte att företagarklimatet blivit bättre. Frågan är om det ens går åt rätt håll. Där har vi inte lyckats något vidare. I och för sig har ingen annan lyckats bättre, men det är en klen tröst.

Jag tror att problemet är att företagare, företagarorganisationer och företagervänliga politiker och partier inte lyckas artikulera någon gemensam, trovärdig och attraktiv vision för ett företagervänligare och bättre Sverige. För några år sedan hade feministerna en sång med en rad som jag la på minnet: ”Varför har kvinnor så klena röster?” Det är en bra formulering. Varför har företagare så klena röster? Feministerna har framgångsrikt lyckats höja tonläget. Nu är det företagarnas tur.

G. Rune: Att vi inte lyckats få bort de så kallade 3:12-reglerna för fåmansbolag.

Vilken är den viktigaste lärdomen?

Patrik: I bästa fall lär man sig flera viktiga saker på femton år, men om jag ska välja en viktig observation så är det att politiken inte påverkas av argument, utan av röster. Världens främsta expert som säger något välformulerat har inget inflytande om väljarna inte tycker så. Politiker kommer till makten på röster, inte på expertutlåtanden.

Eller annorlunda uttryckt: i politiken - och troligen även på andra ställen - är magkänslorna minst lika viktiga som de intellektuella argumenten. Och lärdomen är att detta, hur underligt det än kan tyckas, är ganska bra. Det kallas för demokrati. Demokratin tar tid på sig, vilket är trötsamt för den som vet att han har rätt och vill se handling genast. Men betänk hur ofta experter misstar sig och fundera på hur ett system skulle se ut där varena förståsigpåare fick som han ville med detsamma...

Nya Valfärden

G. Rune Berggren.

G. Rune: Jag håller i huvudsak med Patrik. Men samtidigt är det ju faktiskt så, att det är politiker som måste ta initiativ för att något skall bli gjort. Vår uppgift är att få igång sådana initiativ. En metod är att utarbeta förslag som kan utnyttjas direkt. En annan metod är att peka på felaktigheter som inte åtgärdas av det politiska systemet. Det gör till exempel

Konkurrenskommissionen. En tredje metod är att starta aktioner, till exempel Nätverket Pomperipossa.

Den viktigaste lärdomen är att det faktiskt kan fungera – även om man tycker att det för det mesta är för trögt och för långsamt.

Tack, Den Nya Valfärden!

Många av oss svenska företagare som under de senaste åren sålt sina företag höll på att råka riktigt illa ut på grund av de företagarfientliga fåmansbolagsreglerna. Vi var nära att drabbas av skatt på reaförluster. Du läste rätt: skatt på förluster!

Den Nya Valfärden startade då Nätverket Pomperipossa för att hjälpa oss drabbade att organisera motståndet. Några ledamöter av Riksdagens skatteutskott förstod snart hur illa det låg till. Till slut tvingade en enig Riksdag ett motvilligt Finansdepartement att utarbeta ett förslag till lösning. Beslut om ändring av Pomperipossa-paragraferna klubbades av Riksdagen den 19 december 2002. Vi kunde andas ut.

Utan Den Nya Valfärdens hjälp hade vi aldrig lyckats. Tack för hjälpen. Och lycka till i kampen mot återstående fåmansbolagsregler för ett gynnsammare företagarklimat.

Nätverket Pomperipossa

Sagt om
Den Nya Valfärden

”Den Nya Valfärden är en fri röst i samhällsdebatten. Med idéer som kundval och pengmodeller har stiftelsen Den Nya Valfärden gett näring åt den liberaliseringsvåg som svept över offentliga sektorn sedan början av 1990-talet. Det behövs fler sådana röster i vårt samhälle.”

Jan Björklund

1:e vice ordförande i Folkpartiet liberalerna.

”Om Den Nya Valfärdens alla förslag genomförts, hade Sverige varit ett ännu bättre land. Många hade vunnit, inga förlorat. Utom de som vill göra allt möjligt med andra människors pengar.”

Carl-Johan Westholm

tidigare vd i Företagarna och Svensk Handel, i dag idégivare för United Minds

”Den Nya Valfärden har i mina politiska kretsar ofta uppfattats som en lobbyorganisation för politik till höger om det politiska mittfältet och en del människor undvek säkert bara av den anledningen att låta sig påverkas av DNV:s utgivning av böcker och rapporter. Självt har jag dock funnit många pärlor i den rika produktionen. Det jag uppskattat mest är dock inte rapporterna - MOU - som jag ibland tyckt har varit för naiva och ingenjörsmässiga utan det som varit bäst i mina ögon är några av Patrik Engellaus böcker. PV, WC och TV glömmar jag aldrig!”

Widar Andersson

socialdemokratisk politiker

Fördelen med skattekrånglet

ATT DET ÄR ONÖDIGT krångligt att vara företagare torde de flesta överens om. Ändå finns det vissa fördelar med alla blanketter och deklarationer.

Det var exempelvis först när jag startade eget för sex år sedan som det gick upp för mig exakt hur mycket skatt vi egentligen betalar. Och då talar jag inte om abstrakta nivåer eller procent utan om konkreta kronor och ören.

Om man varje månad betalar in preliminärskatten på Posten tar det nämligen inte lång tid att förstå omfattningen av det svenska skattesystemet. I synnerhet inte om man dessutom är ålagd att fylla i en serie snåriga papper från Skattemyndigheten som börjar på bokstaven N.

DEN HÄR ERFARENHETEN delar jag förmodligen med tusentals andra företagare. Problemet är bara att vi inte delar den med miljoner förvärvsarbetande svenskar.

Kunskaperna om det svenska skattesystemet är ju inte låga - de är extremt små.

Alla vet att Sverige har världens högsta skatter men nästan ingen vet vad detta betyder i praktiken. Alla vet vad en typisk undersköterska tjänar men ytterst få är medvetna om hur mycket hon eller han betalar i skatt. Alla vet hur stor månadskostnaden är för den egna bostaden men bara en liten minoritet har koll på skatten, det vill säga hushållens största utgiftspost.

Att det blivit så här är på sätt och vis paradoxalt. Svenskarna är ju inte alls ointresserade av sin ekonomi. Tvärtom publicerar tidningarna titt som tätt populära tabeller över "vinnare" och "förlorare". En upphetsad programledare från Umeå lockar varje vecka hundratusentals tv-ägare att titta på honom och hans soptunna..

Dessutom är vårt konsumentskydd mycket starkt. Du hittar inte en falukorv i Ica-butiken utan en detaljerad innehållsdeklaration.

DE FLESTA TYCKER nog att detta är fullt naturligt. Som konsumenter har vi ju rätt att få veta. Frågan är bara varför denna princip inte tillämpas när svensken ikläder sig rollen som medborgare.

Jag vet få utgifter som är så ogenomträngliga, snåriga och svåra att förstå sig på som skatterna. Tyvärr är det ingen slump att det blivit så.

Anonymiseringen av skattesystemet har varit en medveten politisk strategi ända sedan Gunnar Strängs dagar. Om detta vittnar inte minst Carl-Johan Åberg, tidigare planeringschef i finansdepartementet, i boken "Ett svårskött pastorat". Han skriver att de kraftigt höjda skatterna på 70-talet skulle döljas för medborgarna. Arbetsgivaravgifterna redovisades därför inte på lönebe-

skedet. Och mervärdesskatten gick inte att se på prislappen.

Det skulle bli enkelt att betala skatten. Helst av allt skulle det inte märkas över huvud taget. Och på många sätt lyckades socialdemokraterna.

När Kommunal strejkade i våras var det knappt någon som påpekade att en undersköterska inte ens får behålla hälften av landstingets lönekostnad (av 26 000 kronor i månaden går i dag drygt 13 000 kronor bort i skatter och avgifter).

OAVSETT OM MAN TYCKER att detta är rimligt eller ej ska staten inte dölja denna uppgift. Men i stället för att göra vårt skattesystem mer genomskinligt och öppet, kommer varje år något nytt förslag som är tänkt att ytterligare anonymisera det.

Riksskatteverket tillhör dem som har gott om sådana idéer. I flera år har man exempelvis försökt övertala riksdagen om att slopa skyldigheten att skriva under deklarationen. Att inte ens öppna brevet från skattemyndigheten ska alltså ses som ett tyst godkännande.

Just nu finns inte en riksdagsmajoritet för detta förslag. Men sådant kan snabbt ändras. I ett land där man kan vinna val genom att lova höjda skatter kan nog det mesta hända.

Vad borde hända?

Jag har följande förslag. Utgå från de borgerliga partiernas krav om en tydligare redovisning av skatteuttaget, och ta ett steg till.

Låt alla i Sverige - inte bara företagare - få ansvar för att betala in sin egen skatt. Den som har 20 000 i bruttolön per månad får alltså ut hela beloppet, inklusive arbetsgivaravgifter. Det blir en totallön på 26 700 kronor. Till detta hör sedan en skyldighet att varje månad sköta inbetalningen av kommunalskatt samt premier till socialförsäkringssystemet.

VISST FINNS DET en del administrativa invändningar mot en sådan idé. Men de är förhållandevis små. Redan i dag har ju varje löntagare ett eget skattekonto, vilket underlättar denna modell.

Att betala skatten blir därmed inte konstigare än att betala hyran eller avgiften till bostadsrättsföreningen. Skillnaden är dock inte oväsentlig: plötsligt kan fler än företagarna känna hur mycket av inkomsten som staten och kommunen kontrollerar.

"Anonymiseringen av skattesystemet har varit en medveten politisk strategi ända sedan Gunnar Strängs dagar."

PETER WOŁODARSKI
Ledarskribent
Dagens Nyheter.

Alf Svensson:

”Näringslivet får inte tystna”

Kristdemokraternas Alf Svensson har efter tretio år som partiledare en unik överblick över svensk politik. Här samtalar han med Patrik Engellau om den stora 4 oktoberdemonstrationen för tjugo år sedan och vad som skett sedan dess.

Patrik Engellau: Vad kan man lära sig av 4 oktoberdemonstrationen 1983?

Alf Svensson: Man kan lära sig hur samspelet mellan näringsliv och partier bör gå till. Motståndet mot löntagarfonderna var starkt hos företagarna och det engagemanget skapade en spelplan för oss politiker. Utan näringslivets starka engagemang hade det varit mycket svårare för oss att få stopp på fonderna.

Patrik: Och vad hade hänt då?

Alf: Då hade Sverige suttit fast i ett socialistiskt skruvstäd. Det var näringslivets insats som gjorde att det inte blev så. Näringslivet är betydelsefullt för politiken. Jag kommer ihåg demonstrationståget med Curt Nicolin och Gunnar Randholm i täten. Det var personer som talade med makt och myndighet. Företagarna gav oss politiker handlingsmöjligheterna. Det var så. Inte tvärtom.

Patrik: Och vad har hänt sedan dess?

Alf: Svensk företagsamhet verkar ha tystnat. Det är inte bra. Kanske beror det på internationaliseringen. Sveriges riksdag och vad den bestämmer blir mindre viktigt för internationella företag. En annan förklaring kan vara att företagsledare tycker att de förlorat sitt förtroendekapital efter alla fallskärmar och optionsskandaler. Sedan måste vi oppositionspolitiker förståta på oss en del av skulden. Om vi verkar så svaga att ingen tror att vi någonsin kan komma till makten är det inte underligt om näringslivet i stället satsar på goda relationer med socialdemokraterna. Varför ska näringslivet frondera mot en regering den vet kommer att sitta kvar, är det inte bättre då att ligga lågt och hoppas på att få någon utdelning för det?

Åtrår makten

Patrik: Det leder mig in på en annan sak jag hade tänkt ta upp med dig. Varför verkar oppositionen så svag? Ni borgerliga politiker verkar inte ens maktlystna.

Alf: Det är förödande om det blir så. Jag talar ständigt med mina kollegor om att vi måste vilja vinna. Men ibland finner sig slentrianen. Det har det kanske gjort hos oss. Det är självklart vårt eget fel att vi nästan alltid sitter i opposition. Det är lätt att luta sig tillbaka och vänja sig vid det ganska behagliga liv det är att sitta i riksdagen, hygglig lön, fria resor i Sverige, en hel del utlandsresor och så vidare. Det där är inte bra, man måste åtrå makten!

Patrik: Gör du det?

Alf: Ja. Jag är maktlysten. Helt enkelt för att jag vill kunna uträtta någonting.

Patrik: Ska vi gå tillbaka lite till det där med det tysta näringslivet. Vad skulle du vilja?

Alf: Jag skulle vilja att fler företagare engagerade sig politiskt. Till exempel borde vi ha fler företagare i riksdagen. Utan företagare i parlamentet kan parlamentet inte förstå företagarefrågor. Vi har en massa lärare i riksdagen och därför begriper vi oss bättre på skolfrågor. Det är farligt för parlamentet att ha för få representanter från näringslivet.

Patrik: Men jag känner ett antal företagare som kontaktat partierna för att bli politiker, men de har inte känt sig välkomna.

”Jag är maktlysten.

Helt enkelt för att jag vill kunna uträtta någonting.”

Alf: I så fall har de inte kommit till kristdemokraterna. Vi är öppna för folk som inte gått den långa vägen inom partiet, se till exempel på Jerzy Einhorn och Rolf Åbjörnsson. De kom rakt in i riksdagen.

Patrik: Så det är bara för en företagare att ringa till dig så grejar du en riksdagsplats?

Alf: Haha, det är inte jag som nominerar, det gör partidistrikten, men jag kan heja på!

Välfärd och företagande

Patrik: Kan du förklara för mig varför det verkar så svårt för riksdagen och regeringen att förbättra företagarklimatet? Alla bara pratar om det, men ingen gör något åt det.

Alf: Jag tror inte folk fattat kopplingen mellan å ena sidan ett bra företagarklimat och framgångsrika företag och å den andra en bra välfärd. De begriper inte att vi har kört till vårdens för att företagarklimatet är dåligt.

Patrik: Det är ju egentligen en ganska självklar sak. Man måste göra rätt kraftigt motstånd för att inte fatta en så enkel och uppenbar grej.

Alf Svensson.

Alf: När det gäller socialdemokraternas ledare så är det bedrövligt att de inte drar de rätta slutsatserna. De vet ju så väl vad som behöver göras för att förbättra företagarklimatet, till exempel avskaffa förmögenhetsskatten. Insikten är omfattande, men deras handlingsutrymme bestäms mer av gammal retorik än vad situationen kräver.

Företagare måste vara aktiva

Patrik: Då har vi gått varvet runt och kommit tillbaka där du startade, verkar det. Politiken kommer inte ur fläcken om inte företagarna själva driver på.

Alf: Det är absolut nödvändigt. Småföretagen borde komma i fokus när det gäller att skapa nya jobb och ett bra välfärdssystem. Men då krävs insikter om företagsamhetens betydelse. Företagarna måste hjälpa till genom att peka på fel och brister. Det går inte att bara gnälla. Företagarna måste tala för sin sak. Det räcker inte med organisationerna. Det är människor av kött och blod som bildar opinion. Så blir det lättare för oss politiker att vara ett eko.

Patrik: Problemet är att många företagare inte tror att det är lönt att engagera sig.

Alf: Det är sant. Då och då träffar jag företagare som säger att de tröttnat på Sverige och flyttar verksamheten till Baltikum eller Portugal. Jag träffade till och med en i Thailand. Sverige kommer inte att fungera så länge till om inte företagarklimatet förbättras. Men det vill vi ändra på. Jag vill att mitt parti ska bli småföretagens parti. Det finns en etik i företagandet, i varje fall i de trakter jag kommer från. Företagarna tar ansvar för bygden, de vet att man måste vara pålitlig och att ett handslag är ett handslag. Sådana människor måste ha uppmuntran. Det är fler sådana vi behöver.

Bättre och billigare sjukvård

HSF-modellen ger patienten möjlighet att själv välja

Hälso- och sjukvårdsmodellen – HSF-modellen – är ett förslag på hur man kan organisera sjukvården i Sverige. Målet för förändringen är ökad kvalitet och ökat inflytande för patienterna.

DETTA UPPNÅS GENOM konkurrens mellan vårdgivarna. Systemet omfattar självklart alla invånare och det finansieras gemensamt via skattsedeln. Människor får vård efter behov och inte efter bostadsadress eller taxerad årsinkomst.

Medborgarna har rätt att skriva in sig i vilket som helst av ett antal Hälso- och sjukvårdsföretag

(HSF). HSF konkurrerar om medborgarnas val inte med priset utan med kvalitet. Men HSF kan inte plocka några russin ur kakan för staten kontrollerar och granskar regelbundet anslutningen. Den som inte vill byta sjukhus behöver inte göra någonting. Alla tillhör automatiskt landstinget där han eller hon bor. Men den som inte är nöjd med den vård och hjälp som landstinget eller någon annan vårdgivare ger kan byta vårdgivare. Precis som man byter tandläkare om man inte är nöjd.

Hälso- och sjukvårdsföretagen får ersättning för varje frivilligt inskriven medborgare av staten. Ersättningen täcker både sjukvård, läkemedel och sjukpenning. Den varierar efter den inskrivne med-

borgarens ålder eftersom äldre människor oftast behöver mer sjukvård än yngre.

LÄS MER I UTREDNINGEN HSF-modellen. Där finns detaljlösningarna i systemet med svar om vad som sker med landstingen, hur kvaliteten kontrolleras, hur medborgaren gör för att byta HSF, hur kartellbildning förhindras bland företagen och så vidare. Boken kostar 150 kr + porto och kan beställas från Den Nya Valfärden. Två mindre skrifter om HSF-modellen ingår i priset.

Telefon: 08-545 038 10

E-post: info@dnv.se

Fax: 08-611 35 62

Debatten om sjukvården fortsätter

Den Nya Valfärden har under tio års tid aktivt arbetat för att reformera den svenska sjukvården. Oförtrutet jobbar Den Nya Valfärden med att ta fram rapporter, skriva debattartiklar och uppvakta riksdagspolitiker, landstingspolitiker, beslutsfattare och experter inom vården. Ett konkret exempel från detta arbete är det vårdseminarium som hölls i mitten av september.

REGNET HÄNGER I LUFTEN när jag slinker in på Folkets hus, ett stenkast från LO-borgen i centrala Stockholm. Kvällens seminarium arrangeras av två tankesmedjor, Bertil Ohlin-institutet och Den Nya Valfärden. Rubriken lyder: "Kundvalsmodellen – en lösning för sjukvården?" Det är en kvalificerad grupp av åhörare som kommit, politiker, debattörer, företrädare för intresseorganisationer och sjukvårdsexperter av olika slag.

Håkan Eriksson, som är en av dem som står bakom HSF-modellen, börjar. Till vardags är han professor på Karolinska sjukhuset. Tempot är högt, OH-bilderna avlöser varandra. Han talar om medicinskt forskning, om teknisk forskning och den ekonomiska pressen som sjukvården är utsatt för. Poängen är tydlig, med en åldrande befolkning och med ökade medicinska kostnader krävs det ett nytt sjukvårdssystem. Hans lösning är ett system med hälsopeng, det vill säga där patienten själv väljer vilket sjukhus han går till. Modellen bygger inte på att privat är bättre än offentligt, utan på att konkurrens skapar kvalitet.

NÄSTE TALARE ÄR PATRIK ENGELLAU från Den Nya Valfärden. Han har inte med sig en enda OH-bild. Istället talar han fritt om svårigheterna och möjligheterna med att införa kundvalsmodellen i vården. Han jämför med när skolpengssystemet infördes i början av 1990-talet. Då var det en oerhört het stridsfråga, idag finns systemet överallt.

Den tredje inledaren är Bengt Jönsson, professor vid Handelshögskolan i Stockholm. Han pekar på ett viktigt problem som vi har i det Svenska systemet. Olika budgetar för stat, landsting respektive kommuner gör att

Professorerna Håkan Eriksson och Bengt Jönsson.

sjuka människor skickas mellan dem. Alla vill hålla sin budget. Det problem som skulle lösas om kundvalsmodellen infördes i full skala med ett mer övergripande kostnadsansvar än i dag. Han är dock osäker på hur det skulle gå till i praktiken.

DÄREFTER BLIR DET DISKUSSION. Detaljer i kundvalssystemet diskuteras. Hur undviker man "cream skimming" det vill säga att vissa vårdgivare medvetet drar till sig lönsamma patienter? Ska ersättningen per person differentieras, och i så fall på vilket sätt? Erik Langby, kommunalråd från Nacka och den politiker i Sverige som infört kundvalsmodeller först och i störst utsträckning, pekar på att om man vill differentiera hälsopengen så finns det utredningar gjorda på hur man bör gå till väga.

Problemet med svensk sjukvård idag är att den inte levererar den vård som medborgarna förväntar sig. Den stora utmaningen är att göra något åt systemet som helhet och inte bara fila på kanterna.

Jonas Vikman

”En livskraftig idéns väg: 1. Alla skrattar åt den och finner den enbart löjlig.

2. När den trots allt sprids, tvingas man ta den på allvar och börjar med all makt bekämpa den som farlig.

3. När den trots allt segrat, finner alla den självklart riktig.

Arthur Schopenhauer

”Det är företagaren som i första hand skapar den köpkraft som politikerna råder över och kämpar om. När de hämmas eller fräntas sin egendom, blir generaler och politiker, gerillachefer och socialistiska intellektuella alltid förbluffade över hur snabbt de omfattande produktionsmedlen – de rikedomar och naturresurser man har kämpat om kontrollen över – upplöses i en massa skräp, förstörda betongkonstruktioner, hoptrasslad kabel och ogräs. De så kallade produktionsmedlen kan inte skapa välstånd och framsteg utan produktionens skapande individer, företagarna.

George Gilder

”Handeln botar fördärliga fördomar; det är nästan en allmän regel, att varhelst det finns milda seder, finns det handel, och att varhelst det finns handel, finns det milda seder. Handelns naturliga effekt är att leda till fred. Två nationer som driver handel med varandra gör sig ömsesidigt beroende. Om den ena har intresse av att köpa, har den andra intresse av att sälja, och alla förbindelser är grundade på ömsesidiga behov.

Montesquieu

Hur löser man problemet med sjukfrånvaron?

Under de senast tio åren har Den Nya Velfärden utvecklat ett nytt, modernt, effektivt och patientanpassat sjukvårdssystem. Vi har kallat förslaget HSF-modellen, där HSF betyder Hälso- och Sjukvårdsföretag. Vi har skrivit två böcker och två andra skrifter om HSF-modellen, varav en är en serietidning, allt för att göra förslaget så lättbegripligt som möjligt.

VI INLEDDE ARBETET innan sjukfrånvaron började skena, men modellen konstruerades för att klara olika slags påfrestningar. Jag vågar påstå att frånvaron aldrig råkat i sken om HSF-modellen tagits i bruk i slutet av 1990-talet. Men det är inte för sent än. Tvärtom är det mer angeläget än någonsin att reformera systemet. Och reformera betyder inte, som regeringen tycks mena, att lägga över kostnaderna på arbetsgivarna.

HSF-modellen är för sjukvården vad skolpengssystemet är för skolan. Dag ett i det nya systemet omvandlas landstingen till offentligägda HSF som får konkurrera på lika villkor med de privata HSF som gradvis uppstår. Det är precis som det (nästan) är med skolorna, kommunala skolor får konkurrera på lika villkor med friskolor. Patienten väljer fritt mellan olika HSF precis som elever och föräldrar väljer skolor. "Hälsopengen" följer med patienten liksom skolpengen följer med eleven.

NÄR MAN VALT får man alla sina behov tillgodosedda hos den valda leverantören. En elev kan inte välja ämnen à la carte från olika skolor, till exempel svenska på Norrbyskolan och engelska på Björkbyskolan. Det är samma med HSF. Den som väljer Sophiahemmet får både förkylningen och gallbesvären hanterade inom samma sjukhus (eller något annat sjukhus som Sophiahemmet hänvisar till).

Hälsopengen omfattar alla sjukdomsrelaterade ersättningar och utgifter, och detta är en av de stora poängerna. Idag betalas vården från ett konto, läkemedlen från ett annat, sjukvård av äldre från ett tredje och frånvaroersättningen från ett fjärde. På det viset har ingen kontroll över kostnaderna. När landstingets läkare sjukskriver för att slippa operera sparar de landstingspengar men ådrar försäkringskassan utgifter. När olika aktörer har rätt att lägga kostnader på andra i stället för att ta dem själv blir helheten såklart rätt dyr.

Med alla pengar i samma påse måste HSF själv betala för alla patienter företaget sjukskriver. Det säkerställer att det inte blir några onödiga sjukskrivningar av precis samma skäl som försäkringsbolag inte betalar ut skadeersättningar för skador som inte inträffat (annat än om de blir duperade av försäkringsbedragare).

HUR STOR SKA då hälsopengen vara? Eftersom äldre drar mer sjukvård än yngre bör den vara åldersrelaterad och eftersom män och kvinnor drar olika mycket sjukvård

bör den vara könsrelaterad. Myndigheterna räknar ut hur mycket det går åt i sammanlagda sjukdomsrelaterade kostnader för varje grupp idag och sammanställer en lista av vilken det till exempel framgår att det HSF som tar emot en 48-årig man erhåller (antar vi) 27 600 kronor om året för medicin, vård och sjukskrivning.

Nu är det klart att den ena 48-åringen inte är den andra lik. En del kostar mer, andra mindre. Men det jämnar ut sig precis som det gör för försäkringsbolag. De tar igen på gungorna vad de förlorar på karusellen.

Man kan hitta på massor med invändningar, till exempel att HSF har starka incitament att knyta till sig friska patienter för att slippa betala så mycket. Men invändningarna och frågorna har bra svar, i detta fall till exempel att HSF inte får plocka några russin ur kakan, utan ska släppa in nya patienter i köordning.

FÖR NÅGOT ÅR SEDAN TALADE JAG med en riksdagsledamot om HSF-modellen. Hon kände väl till den. "När jag först hörde talas om HSF-systemet var det alldeles för omtumlande", sa hon, "men nu börjar jag förstå att det kan vara lösningen på Sveriges sjukvårdsproblem."

Hon har rätt. Och nu har ytterligare ett skäl tillkommit, alltså just de skenande sjukskrivningskostnaderna. Med HSF-modellen får den sjukskrivande läkaren betala med sin egen arbetsgivares pengar precis som den försäkringstjänsteman som beviljar skadeersättning. Det ger starka drivkrafter att vara försiktig med det instrument som brukar kallas sjukvårdens mest kostnadsdrivande, nämligen läkarens penna.

Patrik Engellau

”Jag ser i frihandelsprincipen en grundsats, som i den moraliska världen ska verka på samma sätt som tyngdlagen i universum. Den ska föra samman människorna, upphäva motsättningarna i fråga om tro, ras och språk, och förena oss alla genom den eviga fredens band.

Richard Cobden

”Handelsfriheten hade burit frukt, och under dess flagga hade slöjder och näringar uppblomstrat till nytt liv, sådespriser na fallit, brödet blivit till gott pris. Med stark, livskraftig växt hade detta frihetsträd, planterat av Cobden och Peel, genomträngt engelska folkets liv, och vart jag kom, hörde jag suset av dess löv i den fria vinden. Denna period var en av allmän resning till ett nytt, friskt liv. I manufakturdistrikterna, i Liverpool, Manchester, Birmingham, överallt hörde jag samma talan av alla klasser: välståndet var allmänt där, var i stigande. Det bleka nödens anlete, som förr hade synts mig så förfärande, det såg jag ej mer så som förr.

Fredrika Bremer

”Ingen nation har någonsin blivit ruinerad av handel

Benjamin Franklin

”Syftet med Europaintegrationen är inte att föra samman nationer utan att föra samman människor.

Jean Monnet

”Ägaren till kapital är naturligen en världsmedborgare och är inte nödvändigtvis bunden till något enskilt land. Han skulle troligen snabbt överge ett land där han utsattes för närgångna undersökningar som syftade till att ålägga honom en betungande skatt, och skulle flytta sitt kapital till något annat land.

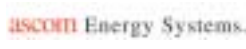
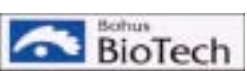
Adam Smith

”En god idé som förblir en god idé är en värdelös idé. En halvbra idé som realiserats blir en värdefull idé.

Håkan Lans

”Vi tänker inte konstruera en hybrid av central planering och marknadsekonomi. Vi är inte intresserade av någon ”tredje väg” mellan plan och marknad. Tredje vägen tycks ju vara snabbaste vägen till Tredje världen.

Vaclav Klaus

	ABC TAK AB	 Adlerons AB FÖNSTERPUTS och RENGÖRING Tel. 08-18 99 33 • Fax 08-19 91 27 • Ordernotering kl. 8.00-16.00 Vretensborgsvägen 20 • Box 32012 • 126 11 Stockholm Bankgiro 746-4340 • Postgiro 60 41 81-8 Org.nr 556230-6919	ADVOKATFIRMAN FYLGIA	Aggeruds Svets & Montage	
	ALBIHNS		Allmänna EI AB	Altea Miljömanagement AB	
	Artek Företagskonsult AB		ATLET	Autotank AB	
	Axel Optik AB		Benders Takpanneindustri AB		
		BANQ		Becker-Acroma	
	Blomsterkraft AB	IT			
	BOK & TRYCK		Botnia Production AB	Br. Hofmanns Karosseri	Bulkteknik AB
Bygg & Betongarbeten AB	Bygg & Lack AB	Bygg it AB	Byggnads AB Åke Sundvall	CABLETRONIC	Castolin Scandinavia AB
					
		Chark Food AB			
		DATEK Industrielektronik AB	De La Rue Cash Systems AB		
DELL Computer AB	DIAC Industrilackering AB		Dinners Restaurang		
Duvbo Tryckeri AB		Edvin Andersson & Son HB		Advokatfirman Eklöf AB	Elektro-Tjänst AB
	Elektrotjänst i Tyresö	Elfström-Gruppen AB	ELPLAN-GM Kalkyl-Planering		Betald annonsplats
			FordonsData Nordic AB		
					

När Jan Stenbeck mötte jante

1997 BESÖKTE VI några goda vänner som å yrkets vägnar hade hamnat i det av Alexander Lukaschenko styrda Vitryssland. Vitryssland var då och är än idag den sista Sovjetrepubliken. Den stalinistiska arkitekturen påminner inte så lite om vissa svenska förorter, som upprättades på frivillig väg i Sverige, men i Vitryssland tvingades fram på grund av olyckliga historiska omständigheter. Vitryssland råkade nämligen utgöra slagfältet på Östfronten under andra världskriget: först kom ryssarna, sen kom tyskarna och därefter återvände ryssarna. Avsaknaden av gamla vackra hus på grund av dessa sammantagna olyckliga omständigheter föranledde Lukaschenko att säga upp samtliga ambassadbyggnader med hänvisning till att de måste renoveras. Detta resulterade i att alla västerländska beskickningar lämnade Vitryssland och skänkte våra vänner en oproportionerlig arbetsbörda, nämligen att hantera alla västerländska ambassaders ärenden som representanter för FN på platsen.

Våra vänner "luxuösa våning" lutade en aning, byggd 1970 och en av de finaste i Minsk. Den bästa jämförelsen med våningens standard skulle nog vara en 3:a i miljonprogrammet som inte renoverats på 30 år. Givetvis var alla rummen också avlyssnade av säkerhetspolisen som dessutom ringde på ett par gånger i veckan.

EN KVÄLL HADE VI OCKSÅ NÖJET att bli hembjudna till ett hem i ett kvarter där Lee Harvey Oswald arbetade under en tid, inom vad som sannolikt var den ryska säkerhetstjänstens radioanstalt. Vår värd denna kväll, en framstående person inom sitt yrke, ställde efter ha bjudit på åtskilliga glas vodka, som vi lyckades undvika att imundiga, samma fråga som vilken svensk som helst ställer till en utlänning: How do you like (Sweden) Belorussia? Svaret var egentligen fullkomligt självklart; Det är fult, trist och deprimerande. De enda ljusglimtar är vodka och mångfalden av levande ljus som den djupt religiösa befolkningen tänder i kyrkor och på kyrkogårdar, ofta invid ortodoxa kors som pryder gravarna från andra världskriget, ofta konstruerade av gamla kanonlavetter. Vårt svar kom blixtnabbt: Vi har inte sett hela Vitryssland, utan endast det vackra Minsk. Jaa, jaa, svarade vår charmerande värd. Vitryssland är ett av Europas vackraste länder.

ENDAST SVERIGE SVENSKA KRUSBÄR har, sade Carl Jonas Love Almqvist. Nu insåg jag som i ett ljus varför det hade känts så hemamt när vi landat på Minsk 2, Europas största flygplats, trots att allt var så djupt deprimerande. Ur avskildhet, isolering och minnen från fornstora dar förefaller en typ av självbild formas där de egna livsomständigheterna, hur knappa och torftiga de må än te sig, gestaltas i störfantasier.

SVERIGE VÄXTE FRAM som ledande industrination tack vare en serie avregleringar under 1800-talet i kombination med industrialisering, urbanisering och sekularisering. I början av 1900-talet började frukterna skördas och fram till ca 1970 avgav de planterade tillväxtträden årligen nya frukter till den svenska tillväxten och välfärden. Men vid denna tidpunkt inträffade något, om det nu var så att träden blivit för gamla eller att den nya trädgårdsmästaren inte längre förmådde sköta egendomen utifrån vad som krävdes – träden avgav trots allt inte längre tillräckligt med frukt i förhållande till arbetsinsatsen och den upplevda efterfrågan.

Varför är det så svårt för entreprenörer i Sverige? Sedan 1970 har endast ett svenskt storföretag bildats

FOTO: MIKAEL BERTMAR/TIOFOTO

som idag är ett av de femtio största på börsen; Jan Stenbecks skapelse

Tele 2. Vilka är de psykologiskt-sociala faktorer som verkar kontraproduktivt för nya företag och därmed för entreprenörer?

SOM TALARE TILL INVIKMIDDAGEN 2002, den sista som Jan Stenbeck själv arrangerade, valde han att bjuda in Kay Glans, chefredaktör för tidskriften Axess och medredaktör till boken Den Svenska Framgångssagan? En bok i vilken ett tjugotal historiker ställer sig frågan om den mest omhuldade myten av alla, den om Sveriges särväg, verkligen var med sanningen överensstämmande eller om vi befann oss i en vinter i välfärdslandet.

Jan Stenbeck hade fått boken i present och fastnade för kapitlet om jantelagen i Sverige. Han tvekade inte utan beställde genast ett psykologiskt jantetest samt bad Kay Glans att hålla det årliga middagstalet.

JAG SKA INTE ÅTERGE TALET, men en detalj i sammanhanget är värd att notera, nämligen att Jan Stenbeck inför middagstalet anförträdde Kay Glans att han var helt oförstående inför och förvånad över om jante verkligen skulle betyda så mycket för den svenska mentaliteten.

Efter att under decennier blivit förföljd och smutskastad i svenska medier för att gå sina egna vägar var Jan Stenbeck alltså endast tre månader före sin alltför tidiga bortgång ännu oskuldsfullt omedveten om varför journalisterna förföljt honom. Det är den oskulden som en entreprenör i Sverige måste kunna bevara för att överleva och därtill betala sin tribut till den gemensamma välfärden.

"Den stalinistiska arkitekturen påminner inte så lite om vissa svenska förorter."

VIVECA AX:SON JONSON
Vice ordförande
i Nordstjernan.

	Guldhedens Bingo AB		Gylle Mekaniska AB		Gävleborgs Sjösanering AB
Handikappkompetens i Östergötland AB	Havator AB	 Heab Byggställningar AB	Hedemora Elkraftmontage AB	Hedemora Grafiska	Hedemora Verkstäder AB
Hedemora Vägentreprenad AB	Betald annonsplats		AB Heinz Nilssons Plåtbearbetning	 Vi utför utredningar, kontroller och projektering för sjukhus, kontor, skolor, hotell och bostäder m.m. Adress: Box 515, Mörby Centrum 182 15 Danderyd Telefon: 08-753 60 30 Telefax: 08-753 35 08	
		Hällefors Sotningsdistrikt AB			
 ICA Supermarket Dragonen Tel 08-514 424 00 www.icadragonen.com		Hörningsholms Godsförvaltning			
			Ilpea AB		
	Industrigalv AB			IT-Konsult AB <i>Lars-Göran Dahlén</i>	
ITW-Constr. Prod.	IWG AB		Johanssons Plåt AB		
 Jemthälsan		Kameradoktorn	 KARLSTAD AUTOMATIC AB	Betald annonsplats	
		Kents Bilplåt AB		 Tel. 08-550 873 40	Klingberg & Forsberg Bilservice AB
 Box 2005, S-372 02 KALLINGE	AB KONGAHÄLLA BILCITY	Krageholm Drift AB	Kristenssons Åkeri AB	Kristianstads Boktryckeri AB	Krontorp AB
Betald annonsplats		Kärnverksamheten AB		Krossekonomi AB	
Landings Konditori AB	Landvetter Buss i Björred AB		Leffes Lack		
Lerum Pac Maskin AB	Lesjöfors Stockholmsfjäder AB	 Anst. Industribyg. 9 422 43 Hänge Backa Tel 031-01 94 90	Lindhés Advokatbyrå AB		
Lövstabagarn AB	MacGREGOR	Magnafire AB		Mervus Reklam & Alltjänst	
Minitube AB	MOAB Michael Oldin AB			 TRYCKER all på papper Svenska Alltjänst 0750 - 152 66	MEAB Motorelektriska i Näsäker AB

FOTO: TIOFOTO/ULF SIMONSSON

”Mer jävlar anamma”

DET ÄR LÄTT ATT KÄNNA sig dystern när man summerar dagarna innan folkomröstningen och resultatet av folkomröstningen. Mordet på Anna Lindh lade sordin över hela folkomröstningen och gjorde att den stora frågan om att införa euron helt plötsligt blev rätt liten, för att inte säga oviktig.

När sedan valresultatet kom på söndag kväll kändes det som att luften gick ur mig. Jag skulle precis gå ner på basketgolvet i Globen för att gratulera Litauen till segern i basket-EM när siffrorna kom på SMS till min mobil. Hur i hela friden har vi hamnat så snett så att vi med sådan majoritet säger nej från Sverige till fortsatt fördjupat samarbete med Europa? Hela östutvidgningen som Sverige aktivt drivit på ska nu fortsätta utan vårt helhjärtade engagemang. Det känns inte bra.

Samtidigt har jag försökt se vilka möjligheter som nu ändå finns. Trots allt har kören av dem som talat om tillväxtens betydelse för välfärden förenat krafter som normalt står på olika sidor av den traditionella politiska spelplanen. Politiker från vänster till höger har samfälligt talat för betydelsen av att ge svenska företag bra villkor för att kunna konkurrera med omvärlden. Svenska företagsledare och näringslivets organisationer har backat upp en politisk vision om att Sverige tillhör Europa och betonat sambandet med tillväxt och välfärd. Med framgångsrika företag har fler ett jobb och skatteintäkterna ökar. Då kan vi med en växande kaka utveckla välfärden och fortsätta se Sverige som ett framgångsland. Detta har nu manifesterats intensivt under hela valkampanjen.

LÅT OSS DÅ BYGGA på det samförstånd som nu etablerats. Jag är livrädd att eftervalsdebatten och att man skyller på varandra tvingar tillbaka de som vill utveckla Sverige till sina ursprungliga skyttegravar. Jag tror att det är många med mig som inte begriper varför det ska vara så svårt att bygga en bred majoritet politiskt och mellan facken och arbetsgivarna som ger våra företag bättre villkor, utan att för den skull hamna i en återvändsgränd som handlar om försämrade

betsrätt eller ensidiga krav på skattesänkningar.

Erfarenheterna av att under de senaste tre åren ha grundat och utvecklat ett företag, Votia Empowerment, inom demokrati och e-demokrati har lärt mig hur tufft det är att växa och anställa. Men trots den vetskapen kämpar tusentals företagare varje dag för att utveckla sitt företag och ge fler människor ett jobb. Mitt råd till regering och riksdag blir; Underskatta inte den kraft att utveckla affärsidéer och den vilja att växa som finns hos de små företagen. Gör då allt för att bygga på det samförstånd som byggts upp under arbetet för att införa euron i Sverige. Ge de små företagen bättre villkor för att anställa och förenkla den mängd krav från olika myndigheter som läggs på företagets bord varje dag. Jag vet inte hur timmar som läggs ned varje år på att möta de krav som myndigheter i Sverige ställer på företagen.

SVERIGE MÅSTE ge förutsättningar för att nya företag ska kunna växa och bli stora. Bland de stora börsnoterade företagen har vi en alltför stor del som grundades före världskrigen och som har sin historia från en annan tid. Vi behöver nu företag som grundats och kan växa sig stora i den tid Sverige befinner sig i nu med ny teknik och nya värderingar bland kunder och anställda.

Med tanke på det bakslag som folkomröstningen om euron gav är det nu dags att kavla upp ärmarna. Jag vill se lite jävlar anamma och att det inte bara var tomma ord som uttalades av de främsta ledarna inom politik och näringsliv. Gör nu allt för att fortsätta framtidsbygget av Sverige och fokusera på hur tillväxten kan bli bättre. Vi behöver mer av samförstånd och klokskap. Inte skyttegravskrig och smalspåriga partsintressen som fördunklar helheten.

Då kanske det kan komma något gott trots allt ur nejettill euron.

”Vi behöver mer av samförstånd och klokskap. Inte skyttegravskrig och smalspåriga partsintressen som fördunklar helheten.”

NIKLAS NORDSTRÖM
Kommunalråd i Nacka,
f. d. förbundsordförande SSU.
Styrelseordförande för Votia.

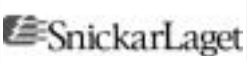
	Nilssons Måleri AB	NK Eltjänst AB	Noco-Stolar AB	Noj Service- verkstad AB	
	Nynäsvätten AB	AB Omeo Mekaniska Verkstad	ON,LINE	oriflame more than beauty	Otoplastik i Norr AB
				PROSILIA.se Vi är IS/IT-konsulter i PROGRESS och JAVA. PROSILIA Software AB, etabl. 1988 Box 3151 Tel 08 20 29 50 103 63 STOCKHOLM Fax 08 20 47 90 E-post info@prosilia.se Hemsida www.prosilia.se	
					
	Ponord Fastighets AB	Processpumpar AB		Readsoft AB	
Rökspecialisten Rek AB	S & S Personal- uthyrning AB	S M Johannesson AB	S.H.A. Torshällaverken AB		
Sals AB	SBK:s Åkeri AB				
SEW – Eurodrive AB	Sips AB	Skaraborgsresor AB		Smidesverkstad AB	
Solna Scen & Möbeluthyrning HB	Solveigs Tryckeri	Spaljisten		Spalding Motor AB	
Sten Olafssons Åkeri AB	Styckservice i Göteborg AB		Svennes Verktygsmekaniska AB		
	Söderala El & Maskinteknik AB			TB Industriservice AB	Teldako AB
	Tentex AB	Betald annonsplats		TELESPONS	
Texla Industri AB	Texotan AB	Sven Thilmer AB	THP Paper Converter AB		
Tigerholm Innovation AB	Tjörns Omnibusstrafik			Tomoku Hus AB	
					

FOTO: TIOFOTO/HELENE TORESDOPTTER

Unik chans för ny företagarpolitik

GNOSJÖ RÖSTADE NEJ TILL EURON. Smålands industrier Gnosjö, Gislaved, Värnamo och Vaggeryd hade alla ca 60 procent nej-röster.

Det säger mycket. Människorna i Gnosjö röstade helt säkert inte nej till underlättad handel. Valet kom att handla om något annat.

Främst visar eurovalet ett Sverige splittrat mellan stad och landsbygd. Bara Stockholms och Skåne län röstade ja. Alla andra län nej. I norrländska orter gick nej-majoriteten upp mot 90 procent.

Människor med hög utbildning och höga inkomster tenderade att rösta ja. Men de är inte så många. Också här ser vi en tydligare uppdelning än i riksdagsvalen.

JAG HAR SVÅRT ATT TRO att den massiva nej-segern berodde på att "argumenten inte nådde fram" eller att ja-kampanjen var dålig. Argumenten nådde fram. Och folk gillade dem inte.

Människor är inte dumma. Och de lät sig inte övertygas.

Många kände att "överheten" försökte köra ner argumenten i halsen på dem. Att säga att vi "inte har något val" till väljare som just ska gå och välja fungerar inte och är fel. Sverige har ett val, hade ett val, - det var just därför vi hade en folkomröstning.

OM JAG, SOM VARM JA-ANHÄNGARE och med folkomröstningen i några veckors perspektiv, ska lyfta fram vad som blev avgörande tror jag det var "Bryssel" och den anonyma makten. Många människor har en berättigad känsla av att beslut fattas långt bort från dem, att resultaten dimper ner utan sammanhang, debatt och förhandspresentation.

Att så sker beror på en snabbare och internationaliserad ekonomi, men också på EU:s demokratiska underskott. EU har inte en regering som något parlament kan sparka. Vi kan inte uttrycka vårt missnöje i EU-valen genom att rösta på ett annat parti till EU-parlamentet - eftersom EU:s regering, kommissionen, inte är ansvarigt inför parlamentet.

TYVÄRR ÄR SVERIGE EN AV EU:S främsta bromsklossar när det gäller att göra EU till en demokrati, med mer makt till det folkvalda parlamentet. Sverige vill hålla makten hos ministerrådet, dit vi sänder våra egna ministrar med förhandlings- och vetorätt.

Medan det finns en stark rörelse i Europa som vill göra det

folkvalda EU-parlamentet till det organ som fattar beslut som berör andra länder, vill Sverige ha ett nationernas Europa där staterna förhandlar fram besluten.

Det skapar mer byråkrati, men främst ett främlingskap för beslutsprocessen och dess resultat.

En slutsats måste också dras av själva kampanjen. Det var inte en kampanj som insåg hur stort Sverige är. För att nå en majoritet i en folkomröstning krävs en annan strategi för den kampanjorganisation som ska driva en kampanj för att bli största oppositionsparti, dvs nå 20-25 procent av väljarna. Med ett 25-procentsmål kan man koncentrera sig på det som brukar kallas "tillväxtens boningar", på de största städerna, de utåtriktade och välutbildade människorna.

FÖR ATT NÅ 50 PROCENT i en omröstning krävs något annat: Man måste nå ut till varenda vrå i Sverige, man måste få röster överallt. Inte en majoritet överallt, men man får inte vara frånvarande ens i de minst orterna.

"Vi flytt int". Så stod det på knappar i en protestvåg mot flyttlasspolitiken för två decennier sedan. Det är en känsla och en kampanj som har fördjupats år efter år och som nu exploderat i nej-röstandet. Det är en farlig och inåtvänd inställning som hotar att göra Sverige fattigt.

MEN DET ÄR EN INSTÄLLNING som inte kan mötas med förakt, utan med dialog. Ja-kampanjen byggde på samtal, men jag fick intrycket att man samtalade i cirklar, hade få samtalspartners.

Som så ofta blir det som händer inom socialdemokratin och fackföreningsrörelsen avgörande för Sveriges framtid. Inte för att socialdemokraterna just nu sitter i regeringen, utan för att "rörelsen" är en så formidabel kraft. I euroomröstningen räckte inte s-ledningens auktoritet.

Socialdemokraterna går nu mot en extra kongress i april där tillväxtfrågorna ska vara viktigast. Här finns en chans att forma en övertygad och bred majoritet i Sverige för tillväxt och företagande. Det är en stor pedagogisk uppgift, en viktig dialog. Men chansen är unik.

"Att säga att vi inte har något val till väljare som just ska gå och välja fungerar inte och är fel."

OLLE WÄSTBERG
Sveriges generalkonsul i New York, tidigare vd för Aktieförbundet, statssekreterare i finansdepartementet och chefredaktör för Expressen

 ULTRA CLEAN i Malmö AB	 TVÄTTAB TEXTIL-SERVICE	Trevlig Allköp AB	 TRIVSELHUS	Träfräsar'n	Tunadals Hyvleri AB
			Betald annonsplats	 Dator säkerhet ergonomi www.unisafe.se	Unozon Plåt & Mekaniska AB
W. Ruberg AB	 Val de Mar	Valtra Traktor AB	Varbergs Konfektyr AB	 VTF	 VEDUM Kök och bad och livskvalitet.
WENTZEL i Göteborg AB	Wesslen & Kreuger AB	Westrins Åkeri AB	AB C.O. WINBERG & CO BÄTVÄR DJURÖ 130 40 DJURHAMN Telefon 08-571 504 37 Grundad 1906	Vingåkers Gräv & Schakt AB	Vivo Hornstull
 VP Transport Reparatörers Service	 Vår personliga hushållstjänst VRETA	 VRÅNGÖ TRANSPORT AB		WR Controls AB	
 Vvk Värme, Ventilation & Kyla	 WÄST-BYGG Vi bygger med de nya idéerna! tel: 033 - 23 30 00 www.wast-bygg.se				
Zwedberg & Partners AB	Åbergs Plåt AB	 ÅPELT VÄRME SERVICE AB	Årsta Frukttjänst AB	 ÄLVSBYHUS	
Årsta Partihall- Service AB	ÅTAB	Ödeshögs Nya Möbelkompani AB	Östlunds Åkeri AB		

EcoDriving

Genom EcoDriving

- kan du minska bränsleförbrukningen med upp till 20 %
- kan du minska dina kostnader för service och underhåll
- kan du minska dina koldioxidutsläpp med upp till 20 %
- minskar olyckskostnaderna enligt erfarenheter i olika företag

EcoDriving International AB
www.ecodriving.se
alex@str.se
 0455-150 25

HeavyEcoDriving

Genom HeavyEcoDriving

- kan ditt företag minska bränsleförbrukningen med upp till 20 %
- kan du minska kostnaderna för service och underhåll
- kan du minska koldioxidutsläppen med upp till 20 %
- kan du ge personalen bättre kunskap om **trafik och miljö**
- kan du vidareutbilda personalen i **ekonomiskt körsätt**
- kan du utbilda personalen i hantering av **farligt avfall**

EcoDriving är en utbildning som utvecklats i Sverige av EcoDriving International AB med stöd av Statens Energimyndighet och Vägverket. EcoDriving har på kort tid blivit synonymt med "sparsam körning". I utbildningen görs mätningar och analyser av förarens körning. Rutinerade förare blir ofta förvånade över hur mycket de lyckats minska sin bränsleförbrukning, samtidigt som de kommit fortare fram. Efter tre års studier och över tiotusen utbildningar, kan vi konstatera att minskningen av medelförbrukningen under utbildningen varit över 14 %.

HeavyEcoDriving är en utbildning för förare av tunga fordon som tagits fram av EcoDriving International AB i samarbete med Energimyndigheten, Vägverket och TYA. I samarbetet har även Volvo och Scania bidragit med råd och synpunkter. I utbildningen görs mätningar och analyser av förarens körning. Rutinerade yrkesförare blir ofta förvånade över hur mycket de lyckats minska sin bränsleförbrukning, samtidigt som de kommit fortare fram. Efter femtusen utbildningar kan vi konstatera att minskningen av medelförbrukningen under utbildningen varit över 13 %.

Minska företagets bränsleförbrukning med upp till 20 procent

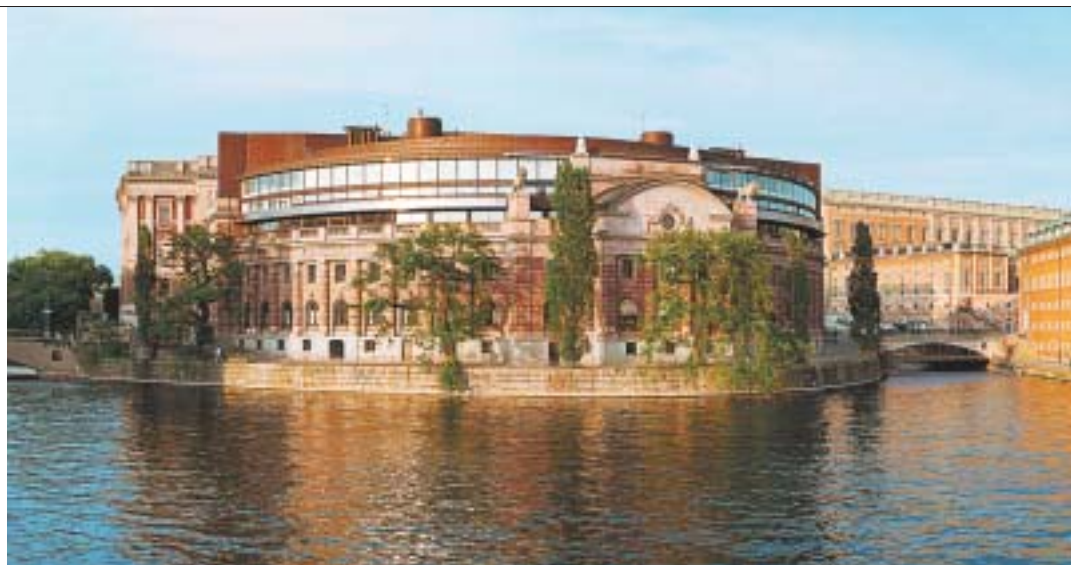
I samarbete med Vägverket, www.vv.se och Energimyndigheten, www.stem.se

Camille Forslund.

KG Abrahamsson.

Företagarparlamentet

- nytt debattforum för företagare och politiker

Det är en tisdag kväll i början av juni. Jag befinner mig i riksdagens lokaler i Gamla stan. I vimlet syns inte bara riksdagsledamöter och politiska tjänstemän den här kvällen. Det är nämligen dags för vårens sista Företagarparlament.

SOMLIGA HÄVDAR ATT RIKSDAGSLEDAMÖTER aldrig är ute i verkligheten. Att de bara sitter i riksdagshuset och trycker på voteringsknapparna. Är beskrivningen sann? Antagligen inte, men visst finns det många gånger ett alltför långt avstånd mellan makten och verkligheten. Hur som helst, Företagarparlamentet är ett försök av 4 oktober-kampanjen att överbrygga klyftan mellan riksdagsledamöter och verkligheten. Näringslivet möter politiken, med andra ord. Tommy Adamsson är en av initiativtagarna:

– Företagarparlamentet är ett forum där företagare och parlamentariker möts för att diskutera möjliga förbättringar av företagarklimatet. Det är en öppen och fri diskussion. Inspirationen kommer från det engelska parlamentet där det finns en större frihet i debatten än i den svenska riksdagen.

Vakten i entrén bockar av företagare som ska vara med. De ser något vilsna ut i riksdagskorridorerna. En färghandlare från Djursholm tittar sig nyfiket omkring. Ägaren av Oves Korv på hjul AB går igenom sitt manus en sista gång innan kvällen börjar.

Varje samling med Företagarparlamentet har ett tema. Förra gången var det sjuklönkostnaderna som var under luppen. Stig Claesson från Gnosjö-upproret medverkade. Den här gången ska det handla om företagarklimatet i Sverige.

PATRIK ENGELLAU, ordförande i Den Nya Valfärden, inleder. Han påpekar att allt färre svenskar anser att det råder ett bra klimat för företagande i Sverige. Varför tycker han att det är oroväckande? För att det är där nästa generations egenföretagare finns. Därefter talar Stefan Fölster, chefsökonom på Svenskt Näringsliv, om att Finansdepartementets siffror på hur många företag som startas i Sverige är felaktiga och ger en allt för positiv bild. Talarna skissar på en dyster bild.

I samma tonläge fortsätter Per Juth, Svenskt Näringsliv, och Harry Goldman, Jobs & Society. Det finns för få företag. Det startas för få företag.

FLER RÖSTER GÖR SIG HÖRDA. Ove Kristensen har ett korvstånd i Stockholms innerstad. Han kan inte sälja sitt ak-

tiebolag till någon annan, eftersom Stockholms stad vägrar att tillåta överlåtelse av de tillstånd som krävs. Något som hade varit möjligt om han hade sålt korven i en korvkiosk. Bilden blir allt dystrare.

Men alla håller inte med. Två av de närvarande politikererna, Sylvia Larsson (s) och KG Abrahamsson (s), ledamöter i näringsutskottet, tycker inte alls att läget är negativt eller allvarligt. Larsson hävdar att Sverige visst har ett bra företagarklimat och att det är viktigt att företagare visar det. Att "det är kul att vara företagare" om fler ska välja att bli det. Hon avvisar med bestämdhet att socialdemokraterna skulle vara företagarfientliga eller att de bara bryr sig om storföretagen.

DISKUSSIONEN, ELLER DEBATTEN, blir bitvis känslomässig. Camille Forslund, företagare från Sunne, skrader inte orden.

– Ni gör ju ingenting. Ingenting! Ni pratar om regelförenklingar, men ingenting händer!

Hon blir inte obesvarad. Politiker, lätt ovana vid intensiteten i en del företagens inlägg, finner sig snabbt och verkar trots meningsmotsättningarna trivas. Patrik Engellau påpekar i en replik att det är svårt att förstå hur verkligheten kan beskrivas på två så totalt olika sätt.

Vad tycker då de företagare som kommit till samlingarna? Michael Edvinsson, försäkringsmäklare från Jönköping, var med för första gången.

– Jag tycker att det var jättekul att vara med, jag har lärt mig massor i kväll. Det behövs mer av den här typen av samlingar. Samtidigt är det skrämmande att politiker och företagare kan ha så olika bild av hur verkligheten ser ut.

Tror du att riksdagsledamöterna tar intryck av det som sägs i diskussionen?

– Man kan ju alltid hoppas (skratt). Allvarligt talat så tror jag det. Även om de som sitter vid makten inte medger att de gör fel i själva diskussionen så tror jag ändå att de tar med sig intrycken till riksdagsarbetet. Ledamöter har behov att få signaler "från golvet", signaler om hur vardagen ser ut för företagare. Och det får de här.

EFTER TVÅ INTENSIVA TIMMAR är Företagarparlamentet slut. Men samtalen och diskussionerna fortsätter en bra stund därefter. Företagare öga mot öga med politiker. Fortsättning följer.

Jonas Vikman

"Ni gör ju ingenting. Ingenting! Ni pratar om regelförenklingar, men ingenting händer! "

Färghandlare fick böta 15 000

- fel enligt Företagarombudsmannen

Ösby färg i Danderyd fick i våras besök av kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektörer. De hittade tre flaskor som saknade barnsäker kork och sju färgburkar som saknade blindskrift. Därför påfördes företaget 15 000 kronor i miljöstraff.

MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN i Danderyd sänkte senare böterna till 15 000 kronor. Företagarombudsmannen har granskat ärendet och konstaterar att kommunens tolkning av miljöbalken är orimlig och att bötesbeloppet är för högt.

Lennart Algulin har drivit Ösby färg i 23 år. Det är en omtäckt färghandel där handeln sker över disk som i en gammal lanthandel. I butiken finns 20 000 artiklar på två plan. Algulin själv sitter i rullstol och har butikspersonal till sin hjälp.

I våras fick han ett brev från kommunen att de skulle göra en inspektion av affären. Så dagarna före besöket hade han och hans medarbetare fullt upp med att gå igenom hela sortimentet för att kontrollera att allt var som det skulle.

– Det var många gånger svårt att veta hur de olika burkarna och flaskorna skulle märkas. När inspektörerna kom var jag osäker på om vi hittat allt, säger Algulin.

De två inspektörerna var själva osäkra på reglerna och flera gånger hände det att de var oense hur märkningen skulle se ut. Efter att ha gått igenom hela butiken hade de hittat tre flaskor som saknade barnsäker kork och sju burkar som saknade taktiler, det vill säga en sorts blindskrift.

NÄR DE HITTADE BURKARNA frågade Lennart Algulin:

– Kan jag klistra på märkena nu? Då skrattade en av inspektörerna och sa:

– Nej, det skulle du gjort innan jag såg det.

Algulin är en trevlig butiksinnehavare som har mycket svårt för att bli arg. Men han tycker att miljöstraffet är fel.

– De borde ha kommit hit en gång först och förklarat hur vi skulle göra. Instruktionerna var minst sagt svåra att följa. Självklart bör någon typ av avgift utdömas till

Lennart Algulin.

FOTO: ULRICA LIND/MITT I

en handlare som vägrar att finna sig i de nya reglerna. Men jag hade ju inget ont uppsåt, jag försökte ju följa reglerna.

FÄRGHANDLAREN ANSER ÄVEN ATT BELOPPET var för högt.

– Egentligen skulle jag betala 30 000 kronor. Det är alldeles för mycket för en liten firma som min.

Företagarombudsmannen har granskat ärendet och enligt miljöbalken finns det utrymme för att avstå från att påföra miljöstraffavgifter. Den regeln borde ha tillämpats i det här fallet. Företagarombudsmannen konstaterar även att beloppet är för högt.

Algulin kände stöd av Företagarombudsmannen.

– Företagarombudsmannen stöttade mig. Även om jag fick betala känns det skönt att ha någon på min sida. Det var framförallt sättet jag reagerat på, jag ville ju faktiskt följa reglerna.

Efter en insändare om Lennart Algulins böter har han fått stort stöd av folk i Danderyd.

– Människor har skickat brev till mig, de har kommit in och givit mig pengar för att hjälpa mig att betala avgifterna. De tycker att det hela är orimligt. Av hembygdsföreningen har jag till och med fått ett kulturdiplom.

Jonas Vikman

Tor Ekwurtzel.

Ansvarig utredare

TOR EKWURTEL är ansvarig utredare på Företagsombudsmannen. Han har bland annat en bakgrund som kommissarie vid specialenheten för ekobrott på Kronofogdemyndigheten. Något som givit honom ett gediget kunnande i att arbeta med och förstå statlig och kommunal byråkrati på olika nivåer.

Vad är Företagarombudsmannen?

– Företagarombudsmannen är en privat grupp som arbetar för ett förbättrat klimat för företagare. Vi granskar lagar och regler och hur myndigheter bemöter och hanterar företagarkontakter samt beslut som gäller företagare, alltså myndighetsutövning. Till oss kan företagare vända sig som tycker sig ha blivit felaktigt behandlade av myndigheter, till exempel av kommuner eller landsting.

Hur arbetar ni?

– Det börjar med att vi får uppgifter om ett fall. Det är antingen företagare som själva anmäler något eller händelser vi får kännedom om genom vårt eget nätverk eller via uppgifter i media. Först gör vi en snabb bedömning om fallet är av intresse för Företagarombudsmannen. Sedan gör vi en utredning där vi tar fram fakta i målet. När utredningen är klar fattar Företagarombudsmannen beslut om hur fallet ska bedömas.

Vilken typ av fall arbetar Företagarombudsmannen med?

– De två vanligaste typerna är dels kommuner som behandlat enskilda företag på ett olämpligt eller felaktigt sätt, dels skattemyndigheten som gör bedömningar som har en direkt negativ effekt på företagandet.

Kontakta Företagarombudsmannen

Du kanske vill anmäla ett fall som behöver utredas. Eller du kanske bara har frågor och vill veta mer om hur Företagarombudsmannen arbetar. Ta kontakt med Tor Ekwurtzel som är ansvarig utredare. Det kostar ingenting och du kan vara anonym.

Företagarombudsmannen,
Box 5625, 114 86 Stockholm
Telefon: 08-545 038 10

Fax: 08-611 35 62

E-post: foretagarombudsmannen@dnv.se

Internet: www.dnv.se

Tommy Adamsson, (ordf.) tidigare vd för Polarn och Pyret.

Roland Armholt, skattejurist.

Patrik Engellau, ordförande i Den Nya Valfärden.

Camille Forslund, personalchef Keyline Städ & Konsult AB, ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté.

Lars I W Jansson, vd och delägare i Wasa Express samt ledamot i Svenskt Näringslivs SME-kommitté.

Nils-Eric Sandberg, redaktör.

Edward Waller, auktoriserad revisor, tidigare vd för Ernst & Young.

Monica Werenfels-Röttorp, konsult.

Lars I W Jansson om arbetet i Företagarombudsmannen

”Vi engagerar oss i företagares problem”

Lars I W Jansson är representant för Svensk Näringslivs småföretagarkommitté i Företagarombudsmannen. Till vardags är han vd och delägare i Wasa Express & Åkeri AB, ett familjeföretag som hans farfar startade. Det äldsta åkeritillståndet som hänger på väggen i hans kontor är från 1919. Jansson har varit ledamot i Företagarombudsmannen sedan starten år 2000.

Varför är du med i Företagarombudsmannen?

– Jag är sedan några år med i föreningen Svensk Näringslivs småföretagarkommitté som bland annat jobbar för ett bättre företagarklimat. Där efterlyste vi en verksamhet som följer upp och tillvaratar konkreta fall där företagare har anledning till missnöje med hur systemet fungerar. Så när Patrik Engellau och Tommy Adamsson beskrev Företagarombudsmannen tyckte jag att det var en lysande idé som jag gärna ville vara med och dra igång.

Ni har varit i gång i tre år nu. Hur går det?

– Det går bra. Jag tycker att det är väldigt roligt att vara med. Vi har fått en bra sammansättning i styrelsen med mycket kompetenta personer. Förutom erfarna företagare, jurister och revisorer också några av mina idoler i den offentliga debatten, tex Monika Werenfels-Röttorp som har tydliggjort att rättvis konkurrens mellan privata företag och offentliga verksamheter är omöjlig, och Nils-Erik Sandberg, en uttröttlig och knivskarp penna för marknadsekonomin.

Kan du ge något konkret exempel på en företagare som råkat illa ut?

– Det sticker i ögonen när små misstag får drakoniska konsekvenser. Ett av många exempel är en företagare som betalade in moms i rätt tid och fyllde i rätt belopp i momsdeklarationen. Uppenbarligen försökte han inte fuska. Men han satte beloppet i fel ruta och därför kräver nu skattemyndigheten företaget på skattetillägg! Detta trots att han redan hade betalt in det belopp som skulle betalas! Skattemyndigheternas hårdhet med skattetillägg vid oavsiktliga misstag och felperiodiseringar är ett betydande problem för företagarklimatet, speciellt för mindre företag utan skatte- och redovisningsexperter på avlöningslistan.

Hur kan Företagarombudsmannen hjälpa en företagare som råkat ut för något trist?

– Först och främst engagerar vi oss i den enskilde företagarens problem, vilket oftast är ett viktigt stöd. Det är alltid tungt för en företagare att ha annan uppfattning än en myndighet, och det är svårt att veta hur man kan agera. Men vår insats stannar inte där utan vi pekar på systemfel som bör rätas till. Därmed ger vi underlag till hur förutsättningarna för företagande kan förbättras. När vi sedan uppmärksammar tex media och riksdagsledamöter på våra fall används de som underlag i debatter, riksdagsmotioner etcetera och kan leda till ändringar i lagar och myndighetspraxis.

Har klimatet för företagande blivit bättre eller sämre?

– Trenden är mot det bättre sedan flera år. Jag kan jämföra med hur det var att leva i en företagarfamilj på 70-talet då fö-

Lars I W Jansson.

retagare i princip var en utrotningshotad art. De företagarfientliga lagar och myndighetsattityder som infördes på den tiden förstörde företagarklimatet och gjorde Sverige till ett fattigare och sämre land att leva i. Det här håller långsamt på att rättas till. Men det går så trögt, så trögt, och under tiden springer omvärlden ifrån oss i välfärdsligan.

Varför startas det så få företag i Sverige?

– För att företagarklimatet inte är tillräckligt bra. Många nya livskraftiga riktiga företag skulle vara resultatet av ett bra klimat för företagande i landet. Företagarklimatet är hela systemet av skatter, lagar, institutioner, kultur och så vidare som tillsammans utgör jordmånen för företagande och tillväxt. Om det finns stora brister på några punkter i det systemet medan de andra fungerar bra, så blir tillväxten trots det inte bra.

Var finns de största bristerna i företagarklimatet?

– Ågarskatterna, speciellt fåmansbolagsreglerna. Skattereglerna är förmånligare för en passiv kapitalägare (speciellt om han äger från utlandet) än för en företagare som är aktiv i sitt företag. Arbetsrätt och bidrag: Folk blir inlåsta i jobb som de vantrivs på och törs inte byta för att deras ekonomiska trygghet hänger ihop med anställningen och inte är flyttbar. Arbetsgivaren tvingas ta ett alltför stort ansvar för sina medarbetares hela livssituation.

Jonas Vikman

”Arbetsgivaren tvingas ta ett alltför stort ansvar för sina medarbetares hela livssituation.”

Fredrik Reinfeldt.

FOTO: HÅKAN FLANK

"Sjuklöneveckan var bara droppen. Nu har det gått för långt, tycker Sveriges företagare."

Företagarfrågorna måste upp på dagordningen!

Fredrik Reinfeldt, snart ny moderatledare, har ägnat våren åt att resa runt i Sverige och tala med företagare för att personligen sätta sig in i deras situation. Här samtalar han med Patrik Engellau.

Patrik Engellau: Vad har du dragit för slutsatser av dina möten med företagare i landet?

Fredrik Reinfeldt: En observation som förvånat mig är att företagare ofta säger att de inte har några problem. Jag frågar om deras situation och de svarar att de inte har några problem.

Patrik: Va?

Fredrik: De är för det mesta glada över att få besök och vill väl inte börja med att klaga, kan jag tro. Om jag hade nöjt med detta och med kaffet och kakorna hade jag nog fått en helt felaktig bild av företagarklimatet i Sverige. Det är faktiskt många politiker som uppriktigt tror att företagarna i Sverige inte har några problem. Men när man frågar lite mer så kommer det fram.

Arbetsrätten inget stort problem

Patrik: Vad är det som kommer fram?

Fredrik: Allt möjligt. Det kan handla om 3:12-reglerna, det kan handla om problem med arvskiften eller om dålig infrastruktur, vägar till exempel. Och så skatterna, förstås. Och många pratar om besvär med arbetskraften. Jag blev lite förvånad över att klagomålen mot arbetsrätten inte var så starka och tydliga som jag kanske förväntat mig. Däremot klagas det rätt ofta på arbetskraftens kvalitet, inte så mycket att det är fel på utbildningen, utan på attityder.

Patrik: Det har jag också märkt, sådant där som nonchalans, slarv, att inte hålla tider, sjukskriva sig fast man inte är sjuk och så vidare...

Fredrik: ...och alkoholism. Mot den bakgrunden låter det förstås som ett hån när man säger att det är företagarnas fel att sjukfrånvaron ökar. Jag tänker på Gnosjö-upproret mot att arbetsgivarna ska betala ytterligare en veckas sjuklön. Den kraftiga protesten beror nog inte bara på sjuklöneveckan. Sjuklöneveckan var bara droppen. Nu har det gått för långt, tycker Sveriges företagare.

Patrik: Samtidigt finns en sorts uppgivenhet. Det är som om företagarna slutat tro att förändring är möjlig. Så känner jag också ibland. Svenska folket anser att företagarklimatet är dåligt, det visar våra opinionsundersökningar. Och politiker i alla partier säger att Sverige bör ha ett företagarklimat i världsklass eller något dithän. EU har bestämt att EU ska bli mer företagarvänligt. Och ändå händer ingenting!

Fredrik: Så är det. Företagarfrågorna står inte på dagordningen. I senaste valet handlade det bara om vård, skola, omsorg.

Patrik: Vad tänker du göra åt det?

Fredrik: Det är bland annat därför jag rest runt bland företag. Vi politiker måste ha direktkontakt med företagare. Näringslivsorganisationer i all ära, men de fungerar ofta som ett filter mellan företagarna och politikerna. Politiken är fjärrad från väljarna och det sitter en massa tjänstemän emellan.

Patrik: Det är nog riktigt. Medborgarna har ingen kontakt med politiken, och det gäller även företagarna. Det känns som om det inte är lönt att besvara sig. Om du lyckas vända på det blir du säkert statsminister. Men då måste du också ha ett program. Vad tänker du göra åt företagarnas situation?

Fredrik: Vi måste ta fram ett färdigt program för de första 100 dagarna för en borgerlig regering. Och så måste vi ha en plan för vad som ska komma senare.

Ta bort 3:12-reglerna

Patrik: Ta något konkret exempel!

Fredrik: Tre skatteförändringar som ska komma direkt är att slopa 3:12-reglerna...

Patrik: Menar du verkligen slopa? En del moderater man träffar talar om att ändra eller lindra?

Fredrik: Jag anser att de bör slopas. Sedan ska förmögenhetsskatten bort och dessutom arv- och gåvoskatterna. Att ta bort de skatterna skulle bara kosta staten 11 miljarder kronor om året. Sedan behöver vi se över skattesituationen för kvalificerad arbetskraft. Då handlar det om värnskatten och den statliga inkomstskatten. Och så en del förändringar i arbetsrätten, till exempel förlängd provanställning.

Patrik: Du talade om att företagare och andra är uppgivna inför politiken, vilket förstås är sant. Tror du inte att en bidragande orsak kan vara att de borgerliga partierna inte lyckas komma överens något vidare, i varje fall inte när det hettar till?

Fredrik: Så var det nog förut. Vi står mycket bättre rustade nu. Vi har fyra borgerliga partier som verkligen vill sänka skatterna, främja företagandet och arbeta för tillväxt. Det är inte någon oenighet mellan de borgerliga partierna som är problemet. Problemet är att vi hittills inte lyckats bestämma vad den politiska debatten ska handla om. Det är vår huvuduppgift just nu.